

Som Község Önkormányzata

**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program**

2023 – 2028

Tartalom	
Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés	3
A településbemutatója	3
Értékeink, küldetésünk	11
Célok	12
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	13
1. Jogszabályi háttér bemutatása	14
2. Stratégiai környezet bemutatása	14
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	15
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	36
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	57
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	64
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	70
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	73
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	74
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	75
1. A HEP IT részletei	75
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	75
Jövőképünk	76
Az intézkedési területek részletes kifejtése (kitöltése javasolt, opcionális)	76
2. Összegző táblázat- A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	77
3. Megvalósítás	78
3.1 A megvalósítás előkészítése	78
3.2 A megvalósítás folyamata	80
3.3 Monitoring és visszacsatolás	81
3.4 Nyilvánosság	82
3.5 Kötelezettségek és felelősség	82
3.6 Érvényesülés, módosítás	83
3.7 Elfogadás módja és dátuma	84

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló **2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva, Som Község Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.**

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Som település Somogy megye északkeleti részén, a Kelet-Külső-Somogyi dombok között fekszik, a Balatontól és Siófok várostól 8 km-re, a 65-ös számú főközlekedési út mentén. Som településnek két lakott külterületi része van: Som-Daránypuszta, Somtól délre 4 km-re, illetve Som-Simonmajor, Daránypusztától délkeletre újabb 4 km-re, mindkét településrész szintén a 65-ös számú főút mellett található.

Som község Somogy megye keleti kapuja, mivel Tolna megyéből érkező Som-Simonmajornál lép be az utazó a megyébe. A község az utak metszéspontjában fekszik, mert területén csatlakozik a 65-ös számú főúthoz a 6402 számú Som-Dég-i és a 6511 számú Som-Kapolyi út. A községet kettészeli a Siófok-Kaposvár vasútvonal, két megállóhellyel: Som-Nagyberény és Som-Daránypuszta. Környező települések: Ságvár, Nyim, Bábonymegyer, Iregszemcse, Nagyberény, Siófok.

Első írásos emlékeinkben a Tibold-nemzetség ősi birtoka, melyet e nemzetségből származó Tibold és Kozma 1229-ben szereztek. Az 1294. évi osztályegyezség alkalmával Kozma fiai Zerje és Demeter nyerték el a közben elpusztult Kapurévvel együtt. A török megszállás előtti évtizedben már Hédervári István volt a földesura. Az 1571-72. évi török kincstári adólajstrom szerint 21 adózó házzal van felvéve, míg a lajstrom szerint 1582-ben 24 háza van. A török portyázások és a rendszeressé váló végvári harcok színterévé válik a település. 1703-ban Vicay Ádám a földesura és 1715-ben mindössze 10 adózó házról készült az összeírás. 1726-ban már Apponyi család tulajdonához tartozott a község és a belső népvándorlások, telepítések ellenére megmaradt színmagyar községnek. A Viczay földesuraság birtoklása alatt teret nyert a szőlőművelés, mivel a község lankái kiválóan alkalmasak voltak a szőlőtermesztésre. E korban szőlőhegye tette híressé Somot. 33 család bérelt szőlőkertet. A bérlők Tolna és Veszprém megyéből költöztek ide, mert a helység földesura 4 évi adókedvezményt is adott. Ennek tulajdonítható, hogy ez időben 2 német

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

család is megtelepült négy évre a szőlőhegyen. A szőlő birtoklása, bérletének megszerzése sokat jelentett, mert a házatlan zsellérek is boreladás útján házat tudtak építeni maguknak a faluban, s többen a telkesek közül bukkannak fel. A gazdasági jólétnek az 1731-es nagy kolerajárvány vetett véget. A betegségek, az állatelhullások után mindössze 4 család maradt adózóképes. 14 család adózóképtelen, míg a többség menekült a betegségek elől. Bár a járvány viszonylag rövid ideig tartott, de az állatelhullások miatt a szántók megművelése lehetetlenné vált. E kilátástalan időben szerzett itt birtokot Kenessey István, aki főleg magyar telepésekkel kívánta munkaerő szükségletét kielégíteni. 1766-tól ismételen a Viczay család a település többségi birtokosa, de Pallavicini örgrófnak is jelentős birtokai vannak a településen. 1853-ban a lakosság lélekszáma már 780 fő, melyből 737 magyar, 21 német és 22 izraelita. A zsidók megtelepedésének kedvezett a község jó földrajzi fekvése, valamint a köznemesi tolerancia. Pallavicini 1227 hold földjét bérbe adta, s a bérlő korát meghaladó gazdasági üzemszerben már az ötös vetésforgót alkalmazták, és László Antal bérlő jó gazdasági felszerelésével, állatállományával, gőzcsepplőgép alkalmazásával különösebb nehézségek nélkül tudta fizetni a holdankénti 20 korona földhaszonbért.

1879-ben nagy tűzvész pusztított a községben és a falu fele leégett. A falu lassan épült újjá, de 1890-ben már 908 lakosa volt a községnek. Közigazgatásilag a nagyberényi körjegyzőséghez tartozott. Az első világháborúba 95 férfi vonult hadba, és a háború után megváltással 193 kh és 357 négyszögöl mezőgazdasági ingatlant osztottak fel.

A szarvasmarhatartás elterjedésének tulajdonítható, hogy a tej értékesítésére 1925-ben megalakították a Somi Kisgazdák tejszövetkezetét, mely 1932-ig létezett, majd beolvadt a nagyberényi tejszövetkezetbe.

A második világháború sem múlt el hatástalanul, mivel a munkaképes férfi lakosság nagyobb része a fronton harcolt. A világháborút követően a településen 66 nincstelen és törpebirtokos igényelt földet, akik közül 63-an 674 kh mezőgazdasági ingatlanhoz jutottak, míg a közigazgatásilag hozzátartozó Daránypusztán Állami Gazdaság alakult.

A mezőgazdaságból feleslegessé vált munkaerő Siófokra ingázott, s egy része a fiatalságnak a városok és nagyobb települések ipari üzemeiben keresett megélhetési lehetőséget. Az 1914-től 1949-ig működő népiskola helyett 1949-ben általános iskola lett, majd 1981-től megszűnt az oktatás, mely egyben az alkotó értelmiség megszűnését is magával hozta.

A településen az 1990-es szabad választások jelentettek lényeges változást. A község vezetékes ivóvízzel történt ellátása 90%-os, valamennyi útja portalanított lett. A községben 1994-ben befejeződött a vezetékes gáz építése és a családi házak 70%-a gázfűtéssel ellátott. A községben megoldott az intézményes szemétszállítás, és a falukép is jelentősen modernizálódott.

Az Önkormányzat munkahelyteremtő beruházást eszközölni nem tud tökehiány miatt.

Magas a munkanélküliség főleg a nők körében, de ezt ellensúlyozza, hogy nyári idényben a Balaton part vendéglátó egységei munkát ajánlanak nekik.

A községben minden infrastruktúra kiépült, a lakosság száma folyamatosan gyarapodik. Som belterületén a vezetékes ivóvízellátás 100 %, Som-Daránypusztán 90% (a Gábor-tanyai rész miatt), Som-Simonmajorban 1 család él saját házi vízrendszerrel.

Hagyományokat ápolunk és újakat teremtünk: lakók, civil szervezetek és az önkormányzat. Messzi tájakról sok érdeklődőt vonz a táj, a falusi turizmus lehetőségei, vagy a június utolsó hétvégéjén megrendezésre kerülő „Somi Süti Fesztivál”, az édes sütemények versenye. Som

községben született Iványi-Grünwald Béla festőművész. Tiszteletére évente megrendezzük a „Nemzetközi Képzőművész Alkotótábort és Kiállítást”. A Községi ház kertjében áll bronz mellszobra, illetve ettől 100 m-re az emléktáblája. A Községi házban Iványi emlékszoba, Helytörténeti kiállítás, fotó-és kéпкиállítás tekinthető meg munkaidőben, vagy hétvégén előzetes egyeztetés alapján. Az Ady utca-Kossuth utca sarkán található a műemlék barokk római katolikus templom. Községünk ad helyet a Somi Nagytérségi Hulladékkezelő Központnak, ami 4 megye (Veszprém, Fejér, Somogy, Tolna) 76 településének szilárd hulladékát fogadja be.

A Balaton és Siófok közelsége, az élhető környezet, a falusi turizmus lehetőségei, a vendégfogadó emberek miatt egyre többen vesznek házat és szőlőhegyi birtokot községünkben elfogadható, megfizethető áron. A megépítésre kerülő meleg vizes fürdő az év minden napján biztos felüdülést, kikapcsolódást fog biztosítani a későbbiekben.

A községben 2 élelmiszer bolt, 1 Nemzeti Dohánybolt, 1 étterem (külterület), és 3 italbolt található.

Som község Önkormányzata helyi lehetőségeit az eddigiek mellett az alábbiakkal bővítette:

- 2014. nyarán: pályázati pénzből kialakításra került a Községi ház udvarán, egy egy lábbon álló kemencés kiállítótér és mellette egy térkövel ellátott kirakodó rész, az ún. „Míves kezek” projekt keretében.
- 2014. őszén: pályázati pénzből elkészült az Ady E. u. 32-höz szervesen kapcsolódó 020/1 hrsz.-ú területen a sport-és szabadidőcentrum területén az 5 épületből álló „Leitert-mester műhelye” bemutatótér, ahol a bognár, kovács, lakatos, hegesztő, hintókészítő és festő szakmák régi hagyományait, eszközeit, tárgyait lehet megtekinteni.
- 2018. májusában: megújult a Községi házban az Iványi-Grünwald Béla emlékszoba, az Iványi-Grünwald Béla Nemzetközi Képzőművész Alkotótábor festmény-gyűjteménye, a Helytörténeti kiállítás és néhai Nagy Róbert fotókiállítása.
- 2020-ban pályázati pénzből elkészült a Ságvár és Som kerékpárút, temető felújítás, községi tér kialakítása
- 2022-ben pályázati pénzből járdaépítés és útfelújítás történt
- 2022-2023. garázs-kialakítás – kisbusz, munkagép tárolása (8655 Som, Ady Endre utca 32.)

Demográfiai adatok:

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2017	642	bázis év
2018	642	100,00%
2019	629	97,98%
2020	649	103,18%
2021	671	103,39%
2022	678	101,04%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

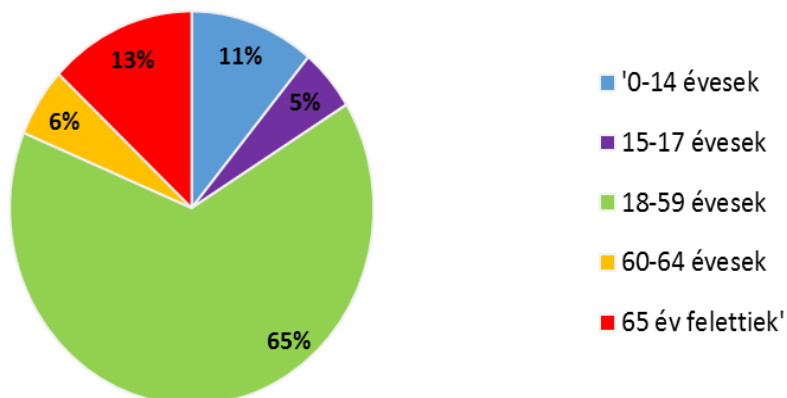

2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2020)

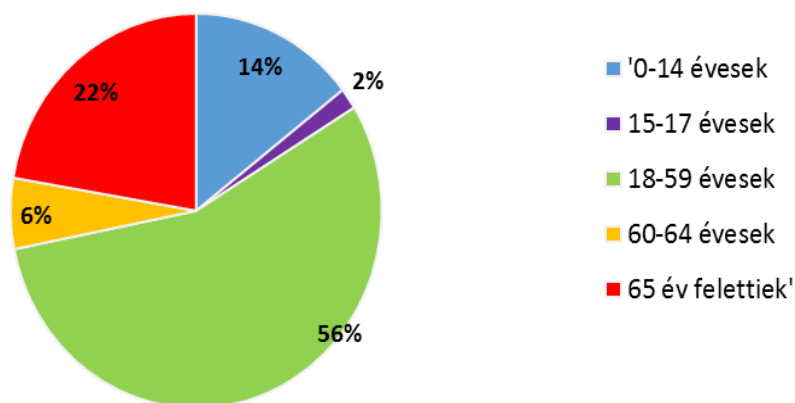
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	352	345	697	50,50%	49,50%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			20	2,87%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	39	50	89	5,60%	7,17%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	18	6	24	2,58%	0,86%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	229	192	421	32,86%	27,55%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	20	20	40	2,87%	2,87%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	46	77	123	6,60%	11,05%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Állandó népesség - férfiak életkori megoszlása

Állandó népesség - nők életkori megoszlása

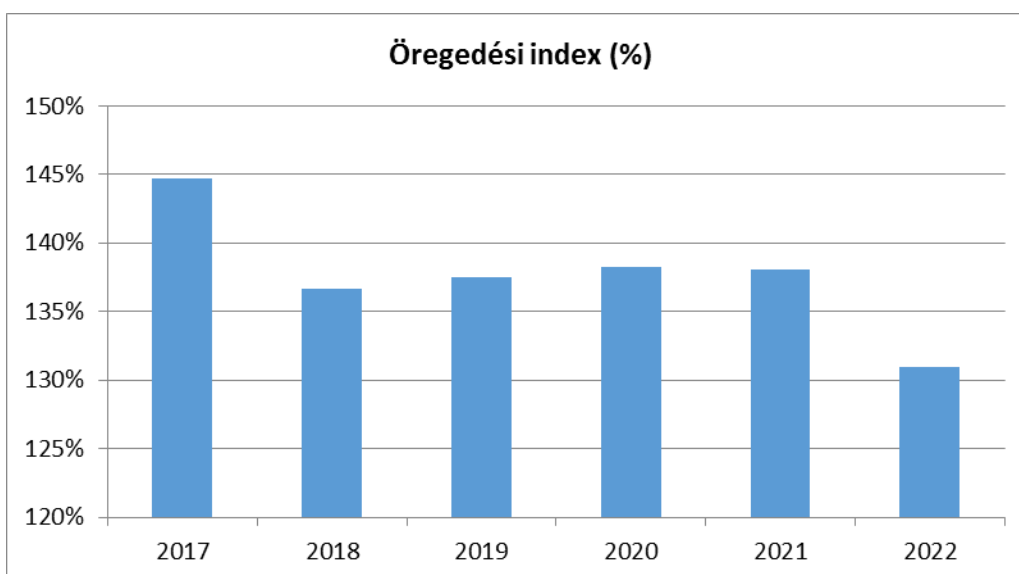

3. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2017	123	85	144,71%
2018	123	90	136,67%
2019	121	88	137,50%
2020	123	89	138,20%
2021	127	92	138,04%
2022	127	97	130,93%

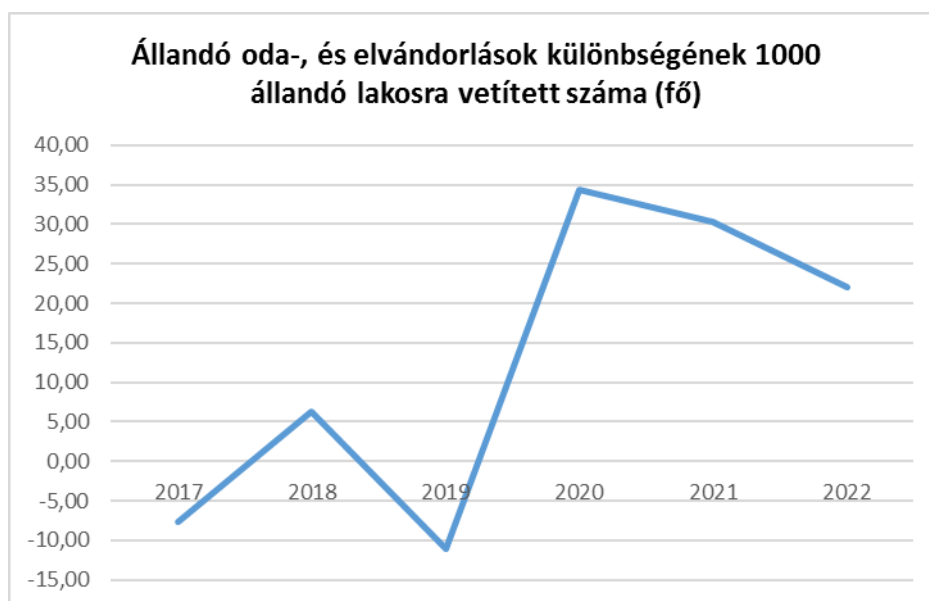
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Öregedési index (%)

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2017	-7,74
2018	6,23
2019	-11,01
2020	34,43
2021	30,30
2022	22,04

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbözetének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2017	-7,74
2018	-7,79
2019	-7,87
2020	-4,69
2021	6,06
2022	4,41

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Értékeink, küldetésünk

Az esélyegyenlőség minden ember számára fontos érték. Megléte segíti, hogy mindenkinek esélye legyen jó minőségű szolgáltatásokra, az esélyegyenlőtlenséggel küzdő emberek előnyben részesítését az élet minden területén, függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékossgal él, milyen a származása vagy az anyagi helyzete.

Az Önkormányzat az esélyegyenlőségi politikáját munkáltatói szerepkörben, közvetlen szolgáltatásai során és intézményfenntartói szerepkörben érvényesíti. Az esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenysége folyamán mindent megtesz annak érdekében, hogy az egyes projektek kidolgozásában az érdekelt civil szerveződések is aktív szerepet játsszanak, elősegítve ezzel a település lakosságának ilyen irányú szemléletváltását is. Ennek eszközei szabályozás, támogatás és a jó gyakorlatok bevezetése, bemutatása.

Som rendkívül kedvező földrajzi fekvéssel rendelkezik, a település története alapján elmondható, hogy mezőgazdasági múltunk – azon belül a szőlőtermesztés – kiemeli a községet a környező falvak közül. Különösen kiemelkedő pozitívum a Balatonhoz való közelség, valamint a községet átszelő 65-ös főút, mely közvetlen utat jelent Siófokra. A községet körülvevő dombok és erdők ritka természeti kincseink, mely vonzó lehet a turisták számára. Az infrastruktúra fejlettsége lehetőséget ad nagyobb cégek és vállalkozások letelepítésére, a község további bővítésére, esetleges pályázati lehetőségek kiaknázására.

Mindezen tényezők és lehetőségek nagyban befolyásolják az öt kiemelt célcsoport (gyermekek, idősek, nők, fogyatékkal élők, valamint romák és mélyszegénységben élők) problémáinak hatékony orvoslását. Feladatunk tehát, hogy a helyi sajátosságokat kihasználva minél kedvezőbb életfeltételeket biztosítsunk a somi lakosságnak és segítséget nyújtsunk a szociális vagy egyéb hátrányban szenvedőknek.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Az esélyegyenlőség minden állampolgár számára fontos érték. Érvényesítése nem csak jogszabályok által meghatározott kötelezettségünk, hanem hosszú távú érdekünk is, hiszen azt a célt szolgálja, hogy minden települési állampolgárnak esélye legyen a jó minőségű közszolgáltatásokra, életminőségük javítását szolgáló feltételek biztosítására.

Som Község Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

Az esélyegyenlőség megvalósításának alapfeltétele a diszkrimináció- és szegregációmentesség. Az esélyegyenlőségi programnak a településben élő hátrányos helyzetű csoportokra kell irányulnia, akik számára a sikeres élet és társadalmi integráció esélye a helyi társadalmat célzó fejlesztések és beruházások ellenére korlátozott marad a különböző területeken jelentkező hátrányaikat kompenzáló esélyegyenlőségi intézkedések nélkül.

Som Község Önkormányzatának célja, hogy Som olyan település legyen, ahol érvényesül az elsődleges alapelv, mely szerint minden embert egyenlőnek kell tekinteni. Közvetlen vagy közvetett diszkrimináció vagy hátrányos megkülönböztetés senkit ne érjen sem faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerint.

Olyan intézkedések, eljárások megfogalmazása amelyek

- szolgálják egy összetartó, szolidáris társadalom erősítését a hátrányos megkülönböztetés megszüntetésével, az esélyegyenlőség, egyenlő bánásmód biztosításával a hátrányos helyzetű csoportok számára,
- biztosítják a hátrányok hatásainak mérséklését, akár megelőzését a pénzübeli, természetbeni juttatásokhoz való hozzájutással, az önkormányzat intézményeiben a különböző közszolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáféréssel, a foglalkoztatási, oktatási, egészségügyi, szociális, igazgatási és területfejlesztési célok összehangolásával,
- kiszűrik az esetleges szegregációs és szelekciós mechanizmusok lehetőségét,
- támogatják a társadalmi integrációt a meglévő és eredményes szolgáltatások megtartásával, vagy a felmerülő igények, szükségletek kielégítését segítő új támogató szolgáltatások bevezetésével.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmiasítására, a fejlesztési

elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az

és
élyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és 2021.06.30-i módosítása
- a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Möt.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.) előírásaira.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia(2019-2030)
Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)
„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)
Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)
Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)
Országos Foglalkoztatási Program (2015-2025)

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózási politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózási politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció** is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében **a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.**

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

(Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció stb. megalkotásánál az önkormányzat a mélyszegénységben élők rendkívüli segélyezését, temetési segélyezését, rendkívüli élethelyzetbe került emberek, nagycsaládosok támogatását, idősek segélyezését, házi segítségnyújtást, gyermekjóléti és családsegítő szolgáltatást biztosít, figyelmet fordítva a hátrányos helyzetű célcsoportok támogatására.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Nem releváns.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

Som település a HEP elkészítésénél az esélyegyenlőség szempontjából gyűjtött releváns adatokat a TEIR rendszerből, a KSH adataiból, az önkormányzati hivatali nyilvántartás adataiból, a HEP fórumba bevont partnerek szubjektív megállapításaiból, az ügyintéző polgárok jelzéseiből, problémáiból (helyi adatgyűjtés) gyűjtötte össze.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A statisztikai adatok és a segélyezési tapasztalatok alapján egyik legsúlyosabb gond a szegénységben élők, közöttük a roma népesség helyzetének fokozatos romlása. Ennek következménye a leszakadás, a kiszorulás az életlehetőségekből mind a tanulás, mind a foglalkoztatás, mind az egészségügyi szolgáltatások területén.

Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia (2011. év) megállapítása szerint: „Minden harmadik ember (kb. 3 millióan) ma Magyarországon a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A romák nagy többsége, mintegy 5-600 ezren (összlétszámuk a becslések alapján kb. 750 ezer) ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik. Ezért Magyarországon a romák felzárkóztatását megcélzó politikát nem lehet elválasztani a szegénység elleni általános küzdelemtől, a társadalmi és a gazdasági versenyképesség javításától.” A romák esetében jellemző az, hogy még a halmozottan hátrányos helyzetű csoportokon belül is legkedvezőtlenebb helyzetben lévőkhez tartoznak.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

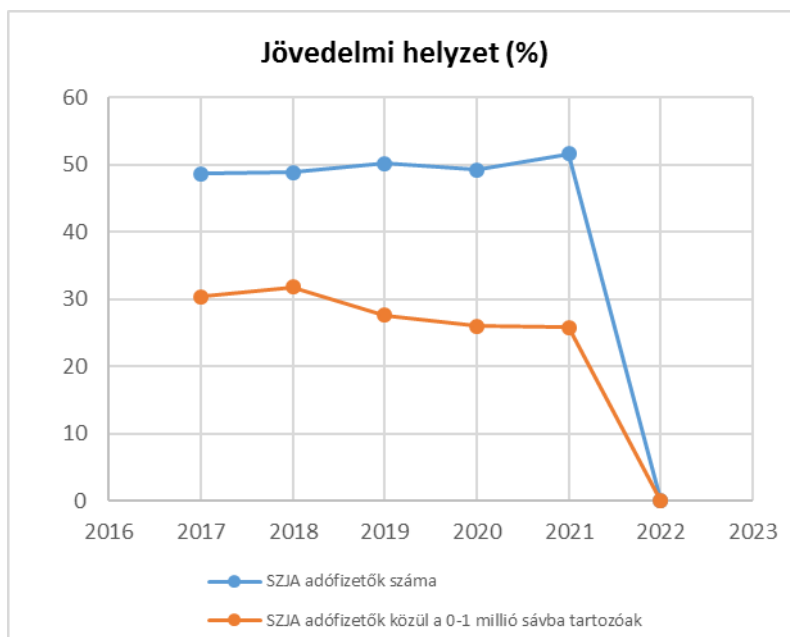
A szegénység számos társadalmi tényező által meghatározott, összetett jelenség, okai között szerepelnek társadalmi és kulturális hátrányok, szocializációs hiányosságok, alacsony vagy elavult iskolai végzettség, munkanélküliség, egészségi állapot, a családok gyermekszáma, a gyermekszegénység, de a jövedelmi viszonyok mutatják meg leginkább.

Az alacsony jövedelműek bevételeinek számottevő része származik a pénzbeli juttatások rendszereiből.

Az inaktív emberek között nagy arányban fordulnak elő az alacsony iskolai végzettségűek, a megváltozott munkaképességűek és a romák. Tapasztalataink szerint a munkaerő-piacra jutás fő akadályai: az alacsony iskolázottság, a tartós munkanélküli létből fakadó motivációs problémák, a társadalmi előítélet jelenléte. A roma nők iskolai végzettsége, foglalkoztatottsági szintje, jövedelme még a roma férfiakénál is jelentősen alacsonyabb.

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az állandó népesség %-ában (TS 060)
2017	48,64	30,38
2018	48,79	31,78
2019	50,14	27,59
2020	49,21	25,95
2021	51,56	25,82
2022	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

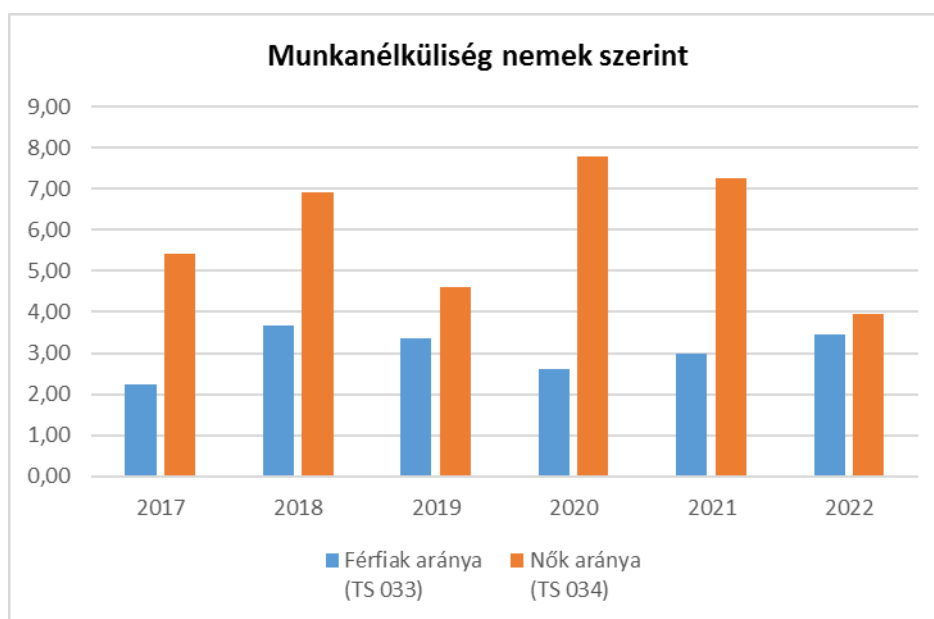
3.2. Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP 1. számú mellékletében elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.) és a MötV-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;

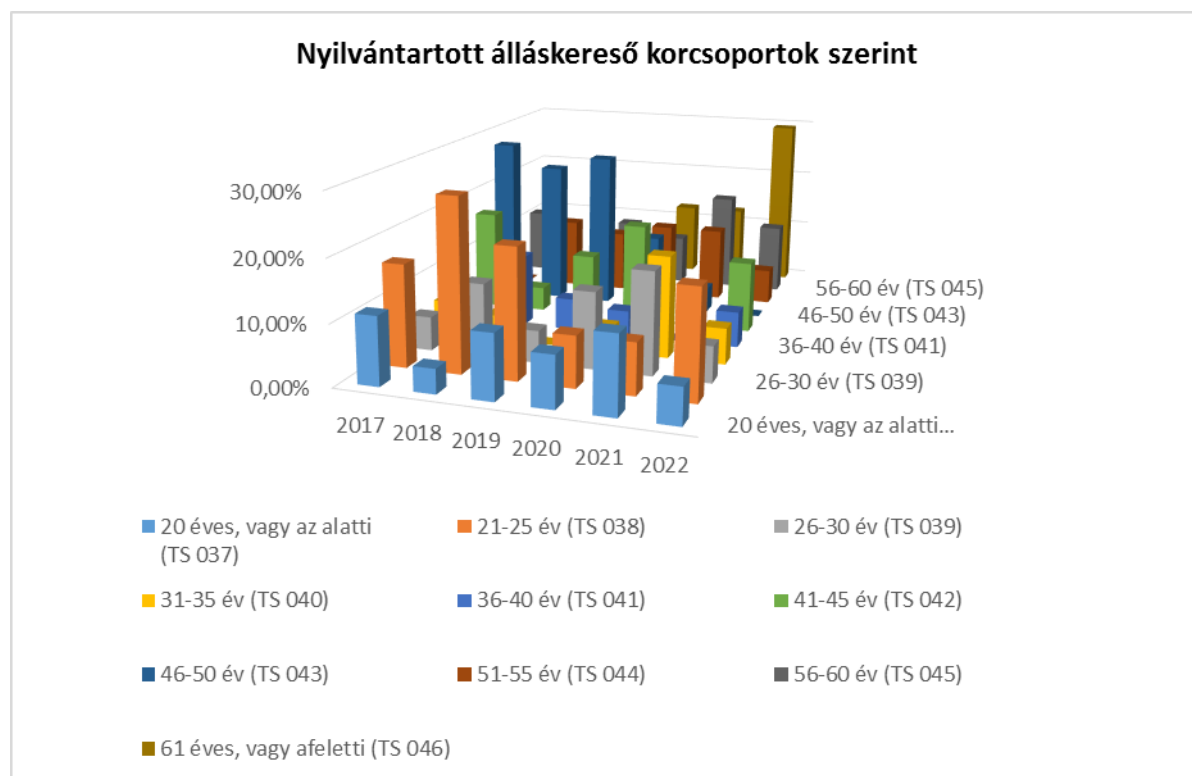
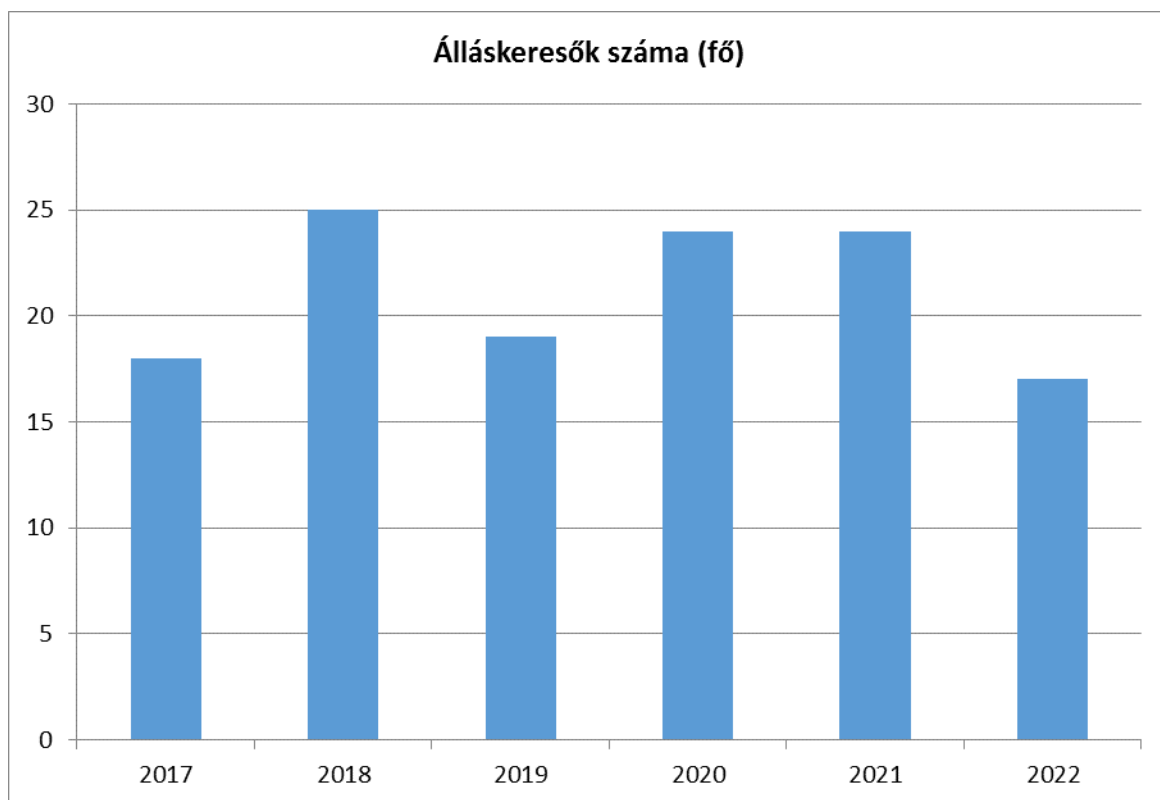
3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2017	2,25	5,41	3,83%
2018	3,66	6,91	5,29%
2019	3,36	4,61	3,99%
2020	2,62	7,80	5,21%
2021	3,00	7,27	5,14%
2022	3,46	3,96	3,71%

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

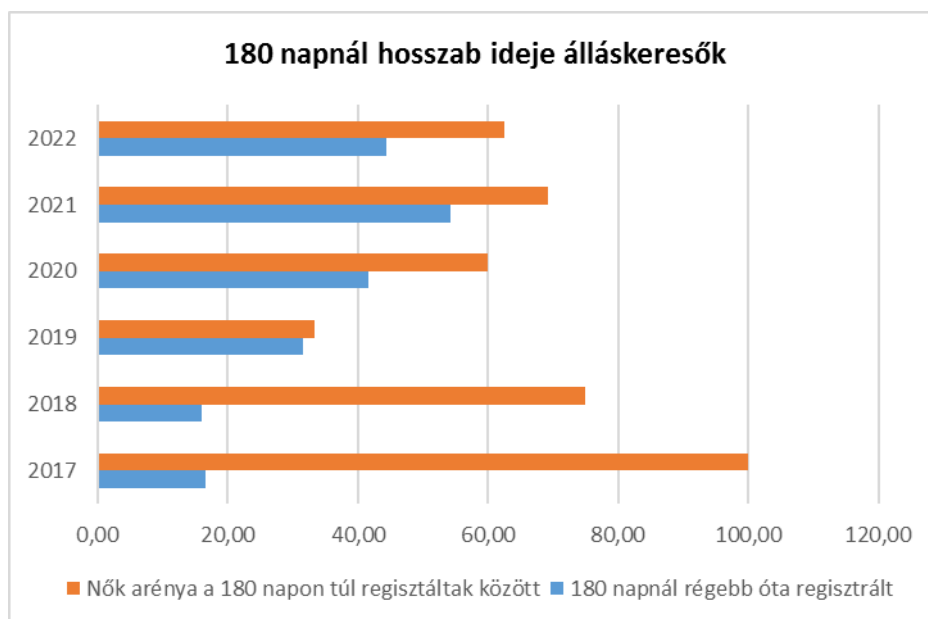
3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Fő összesen	18	25	19	24	24	17
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	2,00	1,00	2,00	2,00	3,00	1,00
	%	11,11%	4,00%	10,53%	8,33%	12,50%	5,88%
21-25 év (TS 038)	Fő	3,00	7,00	4,00	2,00	2,00	3,00
	%	16,67%	28,00%	21,05%	8,33%	8,33%	17,65%
26-30 év (TS 039)	Fő	1,00	3,00	1,00	3,00	4,00	1,00
	%	5,56%	12,00%	5,26%	12,50%	16,67%	5,88%
31-35 év (TS 040)	Fő	1,00	1,00	0,00	1,00	4,00	1,00
	%	5,56%	4,00%	0,00%	4,17%	16,67%	5,88%
36-40 év (TS 041)	Fő	1,00	3,00	1,00	1,00	0,00	1,00
	%	5,56%	12,00%	5,26%	4,17%	0,00%	5,88%
41-45 év (TS 042)	Fő	3,00	1,00	2,00	4,00	0,00	2,00
	%	16,67%	4,00%	10,53%	16,67%	0,00%	11,76%
46-50 év (TS 043)	Fő	5,00	6,00	5,00	3,00	1,00	0,00
	%	27,78%	24,00%	26,32%	12,50%	4,17%	0,00%
51-55 év (TS 044)	Fő	0,00	3,00	2,00	3,00	3,00	1,00
	%	0,00%	12,00%	10,53%	12,50%	12,50%	5,88%
56-60 év (TS 045)	Fő	2,00	0,00	2,00	2,00	4,00	2,00
	%	11,11%	0,00%	10,53%	8,33%	16,67%	11,76%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	0,00	0,00	0,00	3,00	3,00	5,00
	%	0,00%	0,00%	0,00%	12,50%	12,50%	29,41%

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2017	16,67	100,00
2018	16,00	75,00
2019	31,58	33,33
2020	41,67	60,00
2021	54,17	69,23
2022	44,44	62,50

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

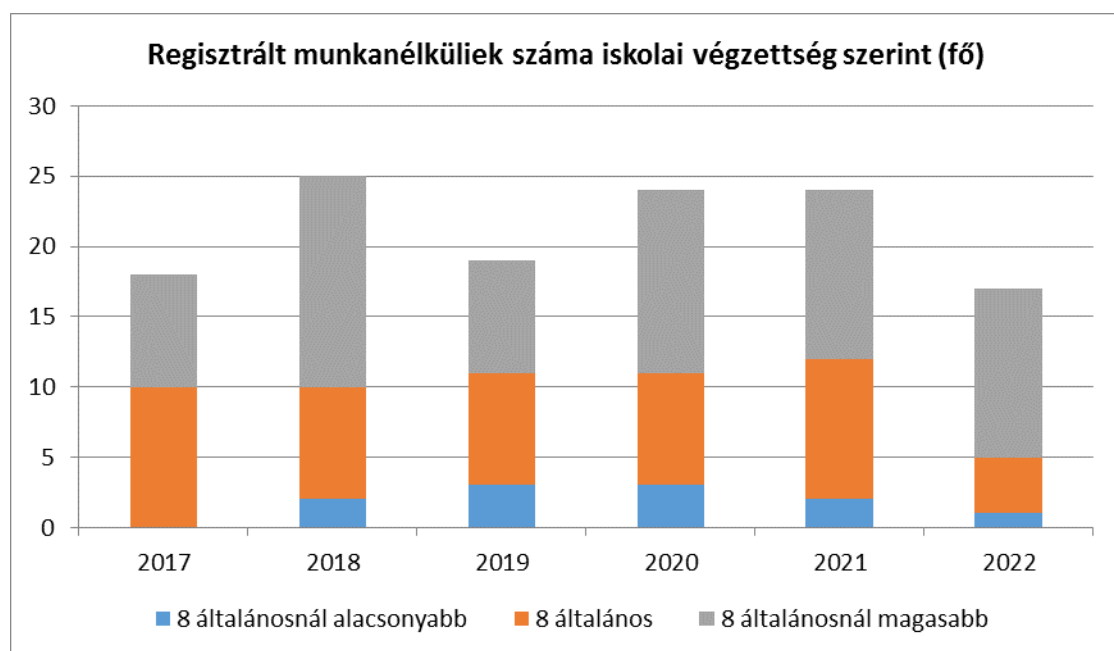

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint

Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2017	18	0	0,00%	10	55,56%	8	44,44%
2018	25	2	8,00%	8	32,00%	15	60,00%
2019	19	3	15,79%	8	42,11%	8	42,11%
2020	24	3	12,50%	8	33,33%	13	54,17%
2021	24	2	8,33%	10	41,67%	12	50,00%
2022	17	1	5,88%	4	23,53%	12	70,59%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

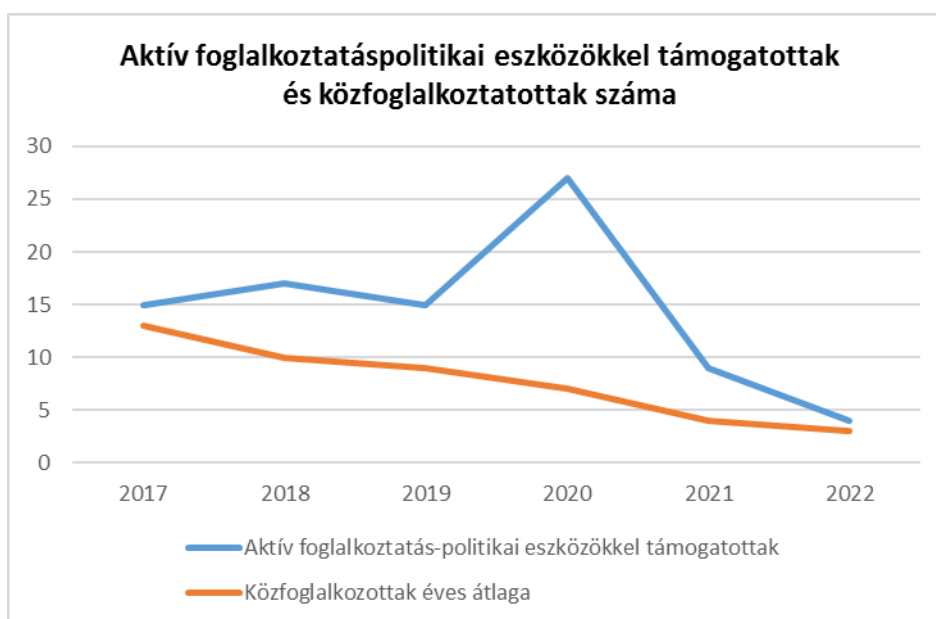

c) **közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;**

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2017	15	13
2018	17	10
2019	15	9
2020	27	7
2021	9	4
2022	4	3

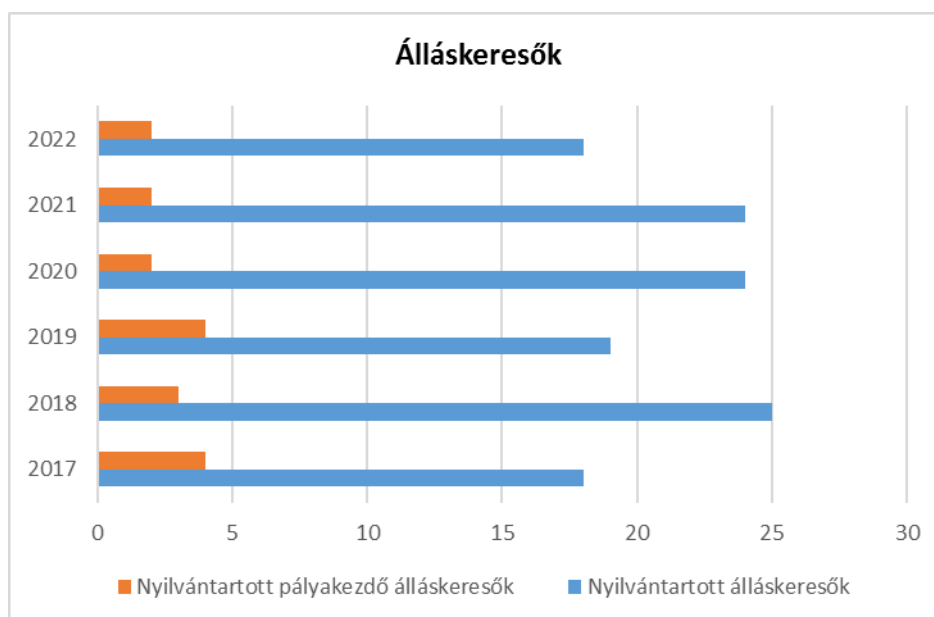
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

- d) **a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;**
- e) **fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;**

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2017	18	4
2018	25	3
2019	19	4
2020	24	2
2021	24	2
2022	18	2

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

- f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;
- g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;
- h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;
- i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei.

Foglalkoztatás szempontjából hátrányos helyzetűek közé sorolhatók az idősebb, nyugdíj előtt álló korosztályok, a gyermekvállalást követően a munkaerőpiacra visszatérő nők, valamint a megváltozott munkaképességű és fogyatékos emberek. Alacsony továbbá a 15–24 éves korosztály munkaerő-piaci részvétele is. A fiatalok távolmaradását főként az oktatási, képzési idő meghosszabbodása indokolja, ugyanakkor jelentősen megnőtt az iskola befejezése utáni munkahelykeresés ideje is. A pályakezdő fiatalok elhelyezkedését elsősorban a munkalehetőségek száma, a nem megfelelő szakmaválasztás, a szakmai tapasztalat hiánya és az iskolai végzettség befolyásolja. Az ifjúsági munkanélküliség strukturális munkanélküliség, a munkaerőpiac elvárásai ma már nemcsak a végzettségre és a szakképzettségre, hanem a különböző személyes kompetenciákra, szakmai és gyakorlati tudásra vonatkoznak.

A közfoglalkoztatottaknak községünkben az iskolai végzettségüknek megfelelő munkakört biztosítani.

Komoly probléma, hogy egy országos adat szerint a 16 év feletti lakosság 51 %-a még mindig digitálisan írástudatlan. Különösen nagy a lemaradás – az idősek mellett – a munkanélküliek, a hátrányos helyzetűek, a kistépüléseken élők és alacsony végzettségűek körében, akiket szinte csak a felnőttképzés keretében lehet megszólítani.

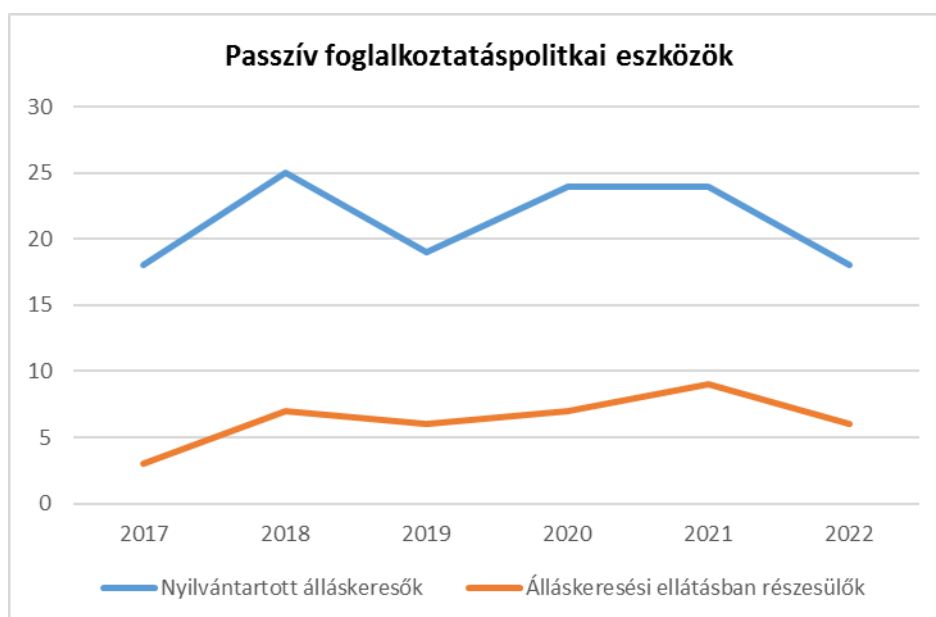
3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő családoknak teljesen ingyenes az étkeztetés és a tankönyvekért sem kell fizetniük.

Az aktív korúak ellátása 2015. március 1-től a Járási Hivatalok hatáskörébe tartozik.

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)		Álláskeresési ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2017	18	4,15%	3	16,67%
2018	25	5,83%	7	28,00%
2019	19	4,52%	6	31,58%
2020	24	5,49%	7	29,17%
2021	24	5,31%	9	37,50%
2022	18	3,96%	6	33,33%

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.

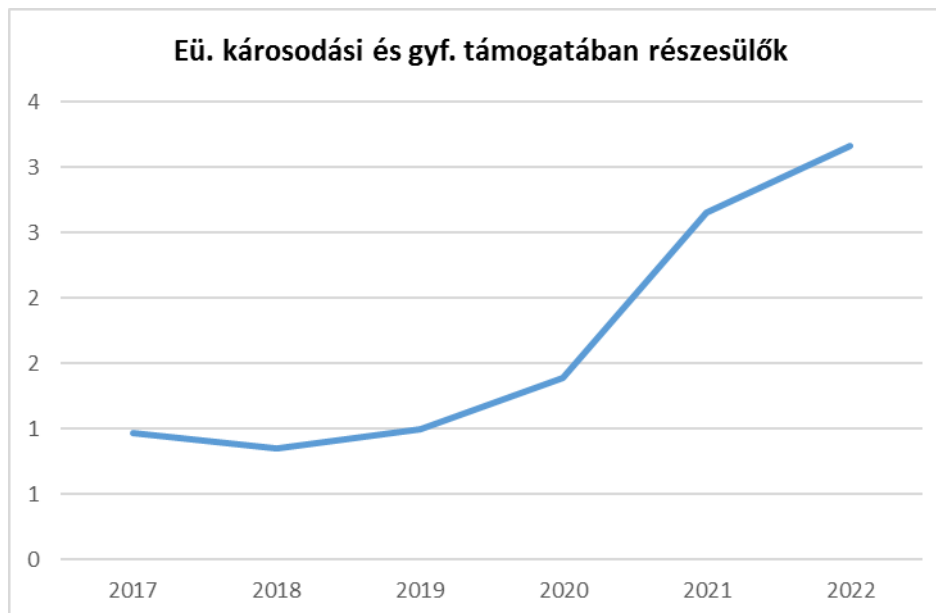
Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2017	0	0,00%	14	78,28%	3	16,67%
2018	0	0,00%	9	34,60%	7	28,00%
2019	3	15,79%	12	62,53%	9	47,37%
2020	5	20,83%	3	10,50%	12	50,00%
2021	7	29,17%	6	24,71%	16	66,67%
2022	0	0,00%	3	17,28%	6	33,33%

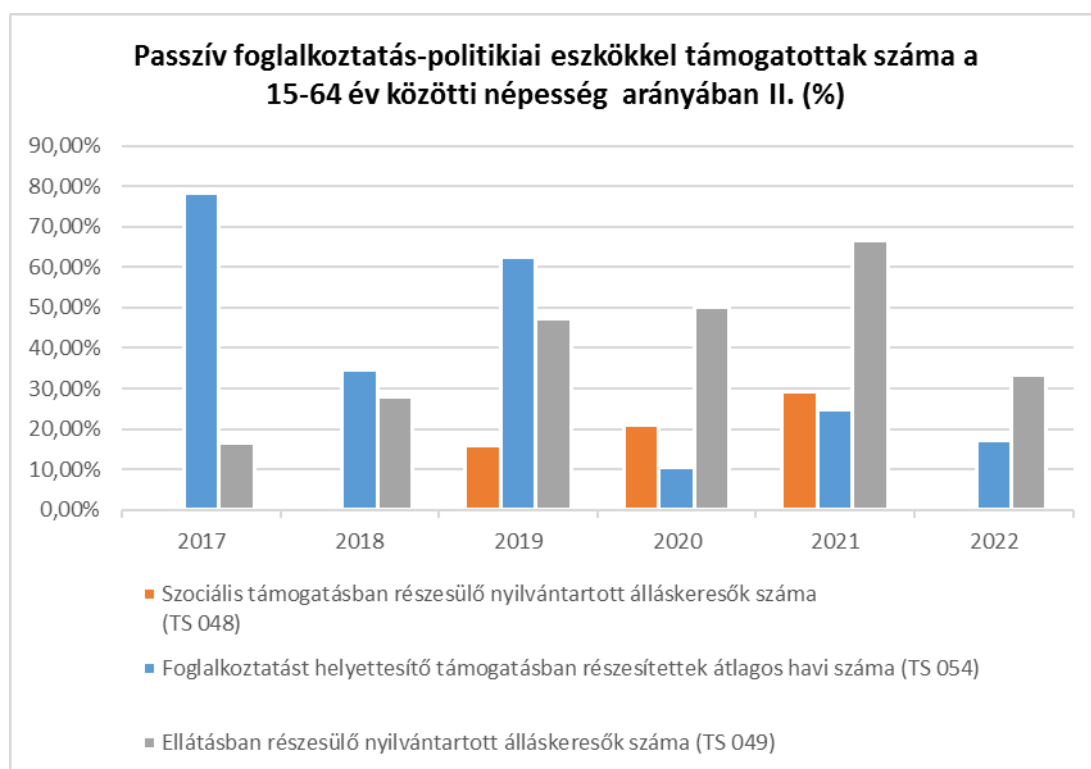
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás

Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2017	1
2018	1
2019	1
2020	1
2021	3
2022	3

Forrás: TeIR, KSH

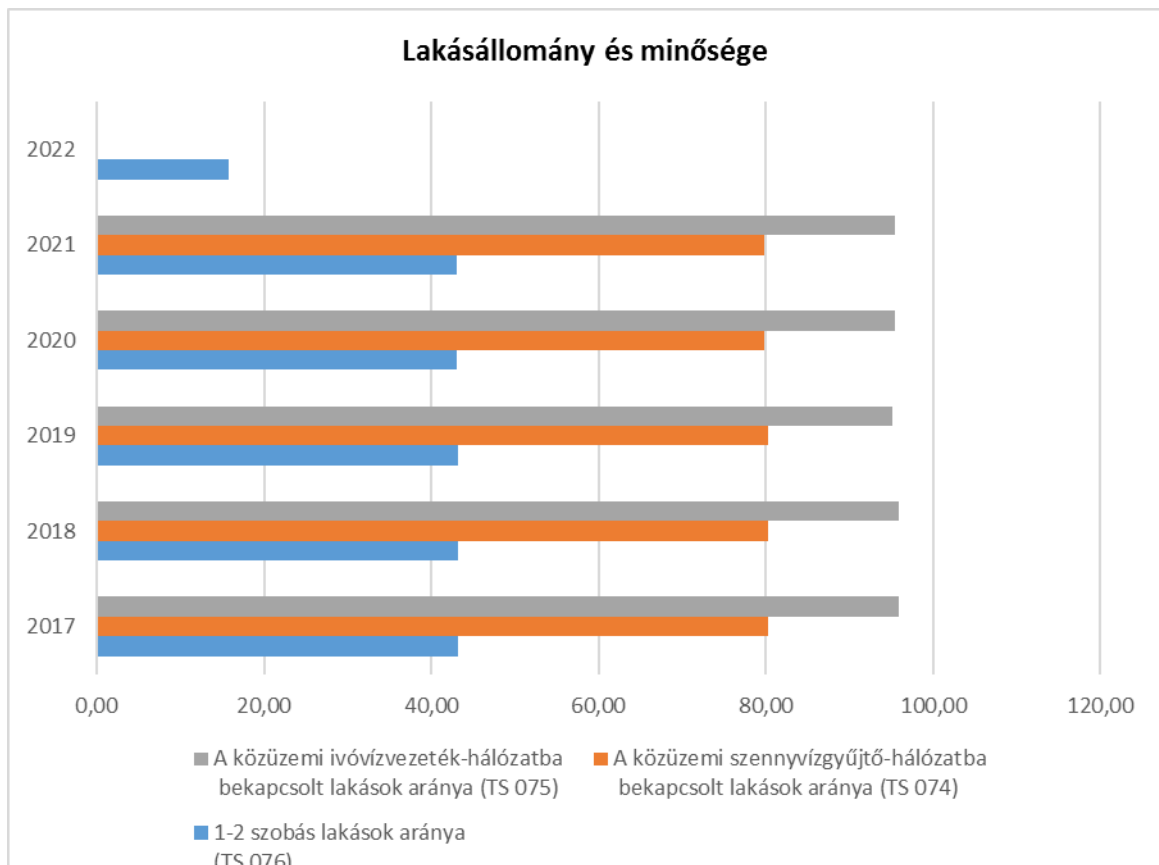
3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány

Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2017	268	1	3,73	43,28	80,22	95,90
2018	268	0	0,00	43,28	80,22	95,90
2019	268	0	0,00	43,28	80,22	95,15
2020	267	0	0,00	43,07	79,78	95,51
2021	267	0	0,00	43,07	79,78	95,51
2022	265	0	0,00	15,85	0,00	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

a) bérlakás-állomány

Az önkormányzat nem rendelkezik bérlakással.

3.4.2. számú táblázat - Bérlakás és szociális lakás állomány **opcionális (önkormányzati adatok)**

Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)
	db	db	db	db	db	db	db
2017	268	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2018	268	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2019	268	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2020	267	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2021	267	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2022	265	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

b) szociális lakhatás: Nincs

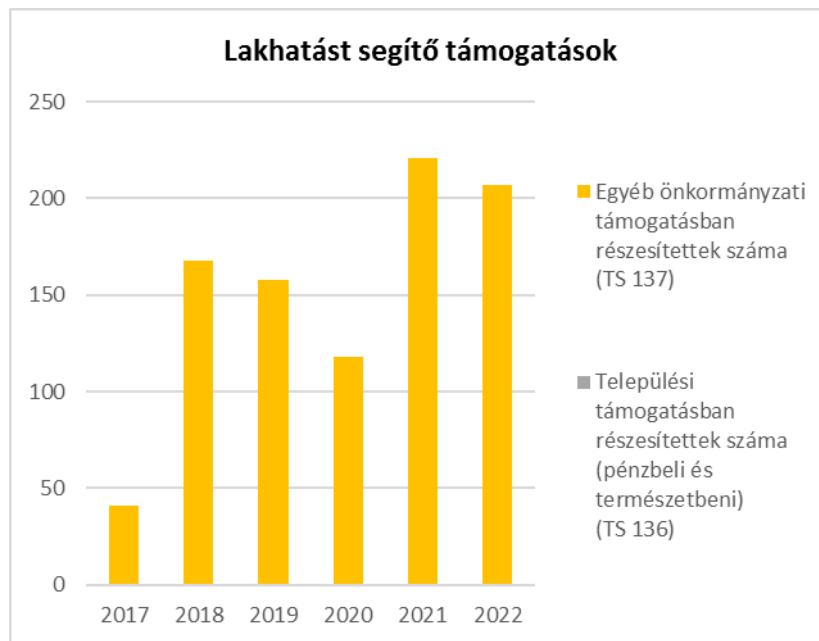
c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok: Nem jellemző

d) elégtelen lakhatási körülmények, veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság: Somban veszélyeztetett lakhatási helyzet, hajléktalanság nincs.

e) lakhatást segítő támogatások: A helyi szociális rendelet értelmében rendszeres lakásfenntartási támogatás adható a szociálisan rászorulóknak részére a háztartás tagjai által lakott lakás vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásainak viseléséhez nyújtott hozzájárulás, amely a villanyáram-, víz- és a gázfogyasztás, a csatornahasználat és szemétszállítás költségeihez nyújtható. A rendszeres lakásfenntartási támogatás természetbeni szociális ellátás formájában nyújtható, a támogatás folyósítása a közüzemi szolgáltató részére történik.

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2017	n.a.	41
2018	n.a.	168
2019	n.a.	158
2020	n.a.	118
2021	n.a.	221
2022	n.a.	207

Forrás: TeIR, KSH Tstar

f) eladósodottság

- g) lakhatás egyéb jellemzői:** külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

A lakásviszonyok jellemző problémái a közműdíj-, illetve lakáshitel-tartozások, hátralékok felhalmozódása. Tapasztaljuk, hogy a szegénység jellemzője a lakhatással összefüggő hátralékok felhalmozódása, és a lakossági adósságállomány folytonos újratermelődése.

A legveszélyeztetettebb csoportok a gyermekvédelmi gondoskodásból kikerülők, kedvezőtlen jövedelmi helyzetű családok, pályakezdők, nagycsaládosok, a hajléktalansággal veszélyeztetett (pl. kilakoltatás előtt álló családok), a lakásfenntartási nehézséggel küzdők, a lakhatással összefüggő adósságot felhalmozott háztartások és súlyos betegséggel küzdő családok.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

- a) a telep, /szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, a közösségi közlekedés, és a munkába jutás egyéb lehetőségei, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői):** A településen nincs szegregátum.
- b) a telepen, /szegregátumokban élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói:** életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya: A településen nincs szegregátum.
- c) a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai:** A településen nincs szegregátum.

Somban jelentős roma kisebbség nem elszigetelten él, hanem a többségi lakossággal közösen. Telepek, szegregátumok nincsenek a községben.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A somi lakosok a közszolgáltatások némelyikét helyben eléri. Az Önkormányzat minden kötelező feladatát ellátja. Az Önkormányzattal szemben a közszolgáltatások nyújtása során hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt szankció megállapítására nem került sor.

Som Község Önkormányzata 2020.02.01-től falugondnoki szolgálatot működtet.

A falugondnoki szolgáltatás célja, feladata

A falugondnoki szolgáltatás célja a hátrányos helyzetű, szolgáltatáshiányos kistelepülések és tanyák esélyegyenlőségének növelése, az ott élők életfeltételeinek javítása, a közszolgáltatásokhoz való hozzájutás és a szociális alapellátások kiépítésének elősegítése, a települések szolgáltatási funkcióinak bővítése, közösségfejlesztés, valamint a jobb életminőség elérése. Igény szerint a kistérségi közlekedési szolgáltatásokban való részvétel. Ezen fő célok tekintetében a település a falugondnoki szolgálat létrehozásával, működtetésével és fenntartásával a következőket kívánja elérni:

- a település demográfiai, társadalmi hanyatlásának megállapítása, e folyamat visszaszorítása, a település népességmentartó erejének növelése;
- a település és a lakosság elszigeteltségének mérséklése;
- főleg időskorú és autóval nem rendelkező lakosok segítése, nagy bevásárlások lebonyolításában vidéki üzletekből, illetve gyógyszer, takarmány, etetni való stb. beszerzése gyakori feladat.
- a lakosság életfeltételének javítása, a településen a jobb életminőség elérése;
- a falugondnok a közmunkások irányításával háztetők kisebb javítását megoldják a rászorultaknak, illetve játszóteret építettek, padokat, utcabútorokat készítettek.
- a közszolgáltatásokhoz való hozzájutás elősegítése;
- a szolgálat heti rendszerességgel végzi a különböző orvosi rendelők látogatását, ezen belül a mikro-térségi, járási, városokban lévő intézményekben is rendezhetik ügyüket a somi lakosok.
- az önkormányzat által nyújtandó szociális alapellátások kiépítésének és működtetésének elősegítése;
- a helyi önkormányzat társulási formában látja el a különböző szociális alapellátásokat, mint szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás, a falugondnok tartja a kapcsolatot a szolgáltatást végzőkkel, besegít a szociális ebéd kiszállításában,
- a településre nézve kedvező gazdasági folyamatok elindítása;
- a közösség fejlesztése, a helyi társadalom és civil szféra erősítése;
- a szolgálatot ellátó személy törekszik a helyi kezdeményezések segítésére, civil szervezet létrehozására.
- helyi adottságokhoz és sajátosságokhoz igazodó egyéni és közösségi szintű igények kielégítése.

A népesség egészségügyi helyzetére jellemző, hogy egyes népbetegségek, mint a magas vérnyomás, a szív- és érrendszeri elváltozások 2009. évben a népesség 22,8%-át érintette, 2011. évben ez a szám 29,6% -ra változott. Az emésztőszervi és az anyagcsere betegségek aránya is magas. A háziorvosi egészségügyi statisztikák alapján megállapítható, hogy az ún. belgyógyászati megbetegedések fordulnak elő leggyakrabban (magas vérnyomás, különböző szívbetegségek, anyagcsere-kórképek, cukorbetegség, rosszindulatú daganatok). A gyermekek esetében továbbra is az asztma (26,7%), az általános immunrendszer elváltozásai (20,5%), a bőr speciális immunrendszerének gyulladással járó állapota (19,1%), valamint a táplálkozási és anyagcsere megbetegedések a legjellemzőbbek (15,4%).

Az egészségügyi ellátás biztosított az alapellátás körébe tartozó települési önkormányzati feladatok tekintetében:

- háziorvosi,
- fogorvosi alapellátás,
- védőnői ellátás.

A községben nincs napi szinten háziorvosi ellátás. Hetente kétszer a szomszédos településről, Nagyberényből jön a háziorvos, aki a felnőtt és a gyermek betegeket egyaránt ellátja.

Fogorvosi alapellátás működik a településen, hétfőtől-péntekig. Fogászati szűrést, iskolaegészségügyi feladatot is végez az oktatási intézményekkel történt megállapodások alapján. Az iskolafogászati rendelésen szinte minden tanuló megjelenik szűrővizsgálaton.

Az 1 körzeti védőnő a község egészét lefedi, az érintett családok (anyák, várandósok, gyermekek) részére elérhető.

A pénzügyi ellátások és a közszolgáltatások szervezése során pozitív diszkriminációval segítjük a célcsoportokhoz tartozókat. Ez részben szabályozási eszközökkel, részben eljárások bevezetésével, részben a nyilvánosság eszközeinek alkalmazásával történik.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2017	0	0	0	0	15	4,28
2018	0	0	0	0	13	5,46
2019	0	0	0	0	13	3,28
2020	0	0	0	0	16	3,90
2021	0	0	0	0	16	5,00
2022	0	0	0	0	19	4,64

Forrás: TeIR, KSH Tstar

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

- védőnői ellátás
- felnőtt háziorvosi ellátás
- fogorvosi alapellátás
- iskolai- és gyermek egészségügyi ellátás

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkor kötelező szűrésekhez) való hozzáférés: A háziorvosi, védőnői szolgálaton keresztül elérhetők a kötelező népegészségügyi és koragyermekkor szűrések.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

g) drogprevenció szolgáltatások;

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor: Som községben nincs hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor nem fordul elő.

i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

3.6.2. Népkonyha	
Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2017	n.a.
2018	n.a.
2019	n.a.
2020	n.a.
2021	n.a.
2022	n.a.

Forrás: Önkormányzati adat

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

SOM KÖZSÉG CIVIL SZERVEZETEI

EGYSÉGES SOMÉRT ALAPÍTVÁNY

Alapítás: 2017.

Vezetője: Szabóné Österreicher Julianna

Célja: a hagyományok ápolása, szabadidős tevékenységek szervezése és a lakosok összefogásának erősítése.

SOM-SIÓFOK POLGÁRŐR EGYESÜLET

SOM POLGÁRŐR EGYESÜLET

A Közösségi ház ad helyet a helyi könyvtárnak, nagytermében rendezvényeket (nemzeti és helyi ünnepekre való készülés, illetve azok lebonyolítása, farsangi jelmezbál, március 15-i ünnepség, Iványi-émlékműkoszorúzás), esküvőket tartanak. Itt található a civil szervezetek helyiségei, tetőtérben a helytörténeti kiállítás látható, valamint a könyvtár mellett az Iványi-Grünwald emlékszoba tekinthető meg. Az épületben több irodahelyiség is található.

Az Ady Endre u. 32/A. szám alatti ingatlan ad helyet az ún. "Kreatív tér"-nek, ahol megrendezésre kerül a nemzetközi Iványi-Grünwald Béla Képzőművész Alkotótábort bentlakással, műteremmel, a régi kultúrteremben kiállítóterrel.

Mindezek lebonyolításában részt vesz:

"Egymásért" Egyesület Som

"Som Községért" Alapítvány.

A községünkben jellemző az önkéntes munka. A nyugdíjasok évente a község közterületeit virágosítják társadalmi munkában.

a) közösségi élet szinterei, fórumai;

A Közösségi ház Könyvtárában minden szombaton foglalkozást tart a Nyugdíjas csoport, amit az „Egymásért” Egyesület patronál. (kézimunkák, olvasóköri foglalkozások, kiállítások).

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2020)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
0	nem	320	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások;

Az Önkormányzat minden év február első hetében a Közösségi ház nagytermében lakossági fórumot tart az éves tervekről, elképzelésekről.

Minden évben megrendezésre kerülnek: falunap, süti fesztivál, elszármazottak találkozója (06.hó utolsó szombat); községi búcsú (augusztus 20-a előtti vasárnap); szép korúak köszöntése (szeptember), házhoz megy a Mikulás, karácsonyi ünnepség.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai;

Adományozást a Vöröskereszt, a családsegítők és a "Som Községért" Alapítvány évente többször szervez, de sokszor nem publikáljuk, nehogy a megajándékozottaknak kellemetlen legyen.

d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei:

Nem releváns

e) helyi lakossági önszerveződések: Civil szervezet

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Nem áll rendelkezésünkre adat arra vonatkozóan, hogy Som községben hány fő vallja magát roma kisebbséghez tartozónak.

A magyarországi romák kétségkívül az ország legkiszolgáltatottabb társadalmi csoportjai közé tartoznak. A mintegy 6-700 ezres roma népesség négyötöde él létminimum alatt, többségük társadalmi és fizikai értelemben is szegregált, vagy szegregálódó településeken, településrészekben, lakáskörülményeik évtizedekre vannak a magyarországi átlagtól, oktatási és munkaerő-piaci esélyeik alacsonyabbak a nem romákénál, egészségügyi helyzetük sem jó. A rizikófaktorok közül a dohányzás, a magas vérnyomás, valamint táplálkozási problémák, és a prevenció hiánya egyértelműen az egészségi állapotot befolyásoló tényezőnek bizonyulnak.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A szegénység oka és következménye a tartós munkanélküliség, számuk nem csökken.	Közfoglalkoztatás továbbfolytatása.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

A Magyar Országgyűlés 1991. évi LXIV. törvényében kihirdette a Gyermekek Jogairól szóló ENSZ Egyezményt, majd elfogadta a 47/2007. (V. 31.) számú határozatával a „Legyen Jobb a Gyermekeknek 2007-2032” Nemzeti Stratégiát. A dokumentum fő célja volt, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. Ez minden gyermekre kiterjed, de azokra a gyermekekre kell hangsúlyt helyezni, akiknek érdekei a legjobban sérülnek.

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

Som községben nincs bölcsőde, óvoda, iskola. A gyermekek nagyobb létszámban a szomszédos községbe, Ságvára járnak, kisebb létszámban Nagyberénybe és Siófokra. A bölcsődés és óvodás gyermekeket a Ságvár és Környéke Önkormányzati Feladatellátó Társulás által fenntartott busz szállítja reggel és délután.

A helyi ellátórendszer különféle támogatásokkal és szolgáltatásokkal segíti a családot a gyermek nevelésében, megfelelő támogatások és szolgáltatások nyújtásával védelmet biztosít. A helyi rendszer további jellemzője, hogy a veszélyeztetettség megelőzését szolgálja. A megelőző tevékenység a köznevelési, egészségügyi, szociális, közművelődési és sport intézményhálózaton keresztül (esetenként civil szervezetek bekapcsolódásával) valósul meg, és az egyes ágazatok együttműködésén alapul. Községünkben a gyermekvédelmi alapellátások kiépültek.

Som Község Önkormányzata az EFOP-1.4.3-16-2016-00003 számú projekt keretében együttműködik a Biztos Kezdet Gyerekházal.

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)

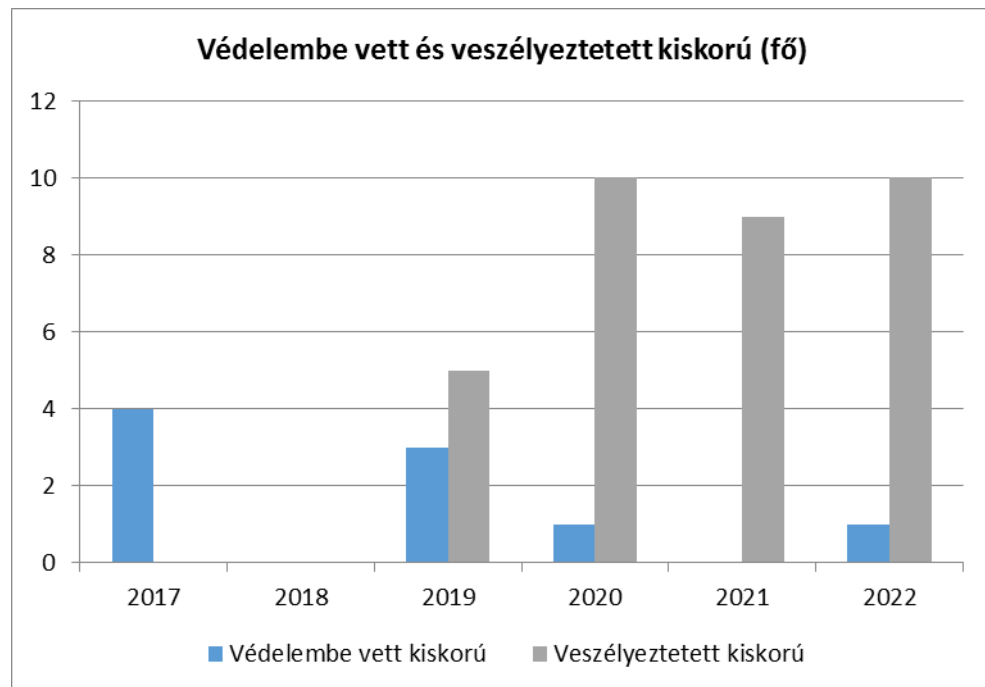
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	352	345	697	50,50%	49,50%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			20	2,87%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	39	50	89	5,60%	7,17%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	18	6	24	2,58%	0,86%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2017	4	0
2018	0	0
2019	3	5
2020	1	10
2021	0	9
2022	1	10

Forrás: TeIR, KSH Tstar

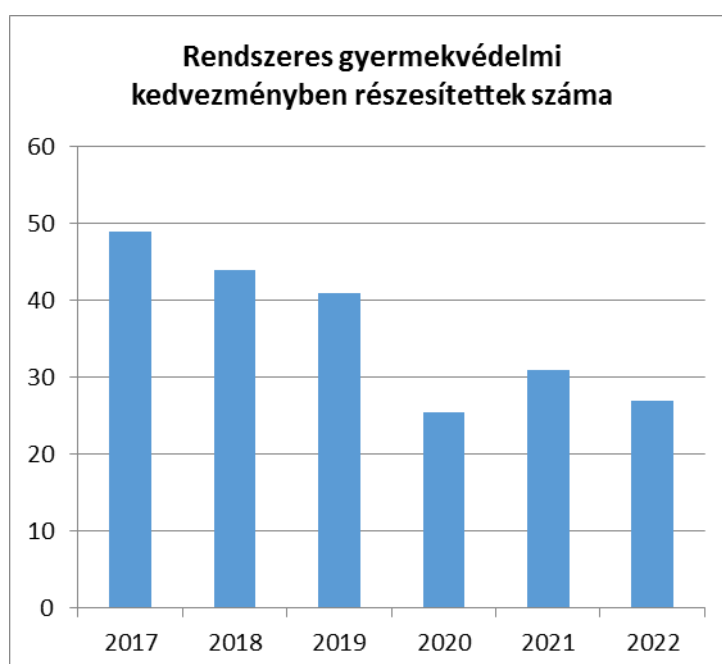

A gyermekszegénység csökkentése átfogó, minden ágazatra kiterjedő intézkedéseket igényel. Az egyes részterületeken a foglalkoztatás, az oktatás, a lakásügy, az egészségügy, a szociális és gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltatások egymással összhangban álló és egymásra épülő intézkedéseit kell meghozni, amelyek a gyermek megszületésének pillanatától segítenek az esélyek javításában. A szegénységben vagy szegénység kockázatával élő gyermekek sajátos csoportját alkotják a fogyatékos gyermekek. A fogyatékos gyermeket nevelő családok helyzete az átlagosnál sokkal nehezebb, különösen a halmozottan fogyatékos gyermeket nevelő családok esetében figyelhető meg.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők valamint

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2017	49
2018	44
2019	41
2020	26
2021	31
2022	27

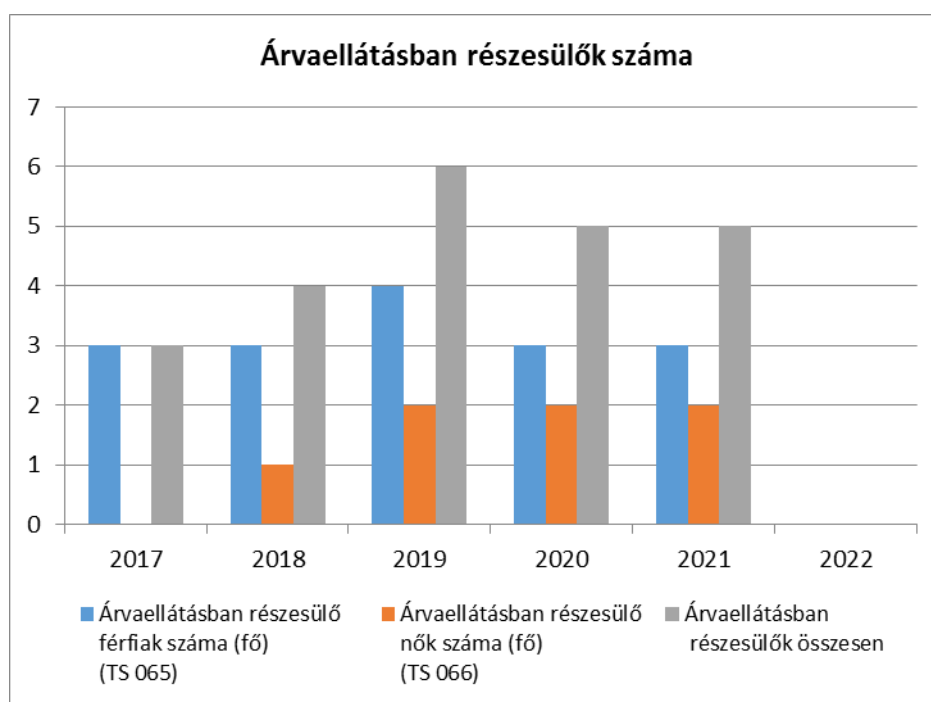
Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

4.1.3. számú táblázat - Árvaellátás			
Év	Árvaellátásban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaellátásban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaellátásban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2017	3	0	3
2018	3	1	4
2019	4	2	6
2020	3	2	5
2021	3	2	5
2022	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

4.1.4. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma (A táblázat kitöltése és elemzése opcionális.)

Év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv-ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
	Fő	Fő	Fő	Fő	Fő	Fő
2017	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2018	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2020	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2021	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2022	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

- e) **magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete:** Nem releváns
- f) **állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői:** Felülvizsgálat időpontjában nem volt ilyen gyermek.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Som községben nincs ilyen jellegű probléma.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzet fogalmát a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 67/A. §-a határozza meg. Az éves gyermekvédelmi rendszer működéséről szóló beszámoló adatait és tapasztalatait értékelve meghatározhatjuk a veszélyeztetettség okokat figyelve arra, hogy egy-egy gyermek, fiatal több szempontból is érintett lehet, a veszélyeztetettségi tényezők halmozottan jelentkeznek.

A helyi gyermekvédelemben dolgozó szakemberek tapasztalata szerint nem változott az a tendencia, hogy a veszélyeztetettség okai között kimagaslóan a szociális helyzet a meghatározó:

Szociális helyzet:

A szociális helyzetből adódó veszélyeztetettség a gyermekek több mint a felét foglalta magában.

A család szétesése:

Ez a veszélyeztetési ok gyakran párosul a szociális helyzet romlásával és a gyermek mentális állapotának sérülésével. A család szétesésének leggyakoribb oka, a válás a gyermek számára veszteség. Az elfojtott érzelmek a személyiségfejlődésben rendellenességeket, zavarokat eredményezhetnek.

A nevelés, gondozás, törődés, szeretet hiánya:

Az elhanyagolás is bántalmazás (egészségügyi- oktatási elhanyagolás, a gyermek magára hagyása, elhagyása). A gyanújelek, tünetek jelentkezhetnek testi, viselkedésbeli és érzelmi szinteken is.

Súlyos betegség a családban:

A betegség vonatkozhat szülőre, nagyszülőre és testvérré is. A családtagok hosszú vagy súlyos betegsége, az egészségtelen életmód, tartósan rossz lakhatási körülmények a gyermek testi fejlődését és egészségét is veszélyeztetik. A gyermek számára problémát okozhat a hosszan tartó, vagy súlyos betegséggel való szembesülés, a normálistól eltérő élethelyzetben való folyamatos „tartózkodás”.

A család életmódja:

A családi élet súlyosabb veszélyeztető ártalmait jelenti a deviáns viselkedési formák jelenléte a család hétköznapijaiban: alkoholizmus, brutalitás, bűnöző családi környezet.

A gyermek mentális állapota, személyiségzavara:

A gyakorlatban is érzékelhető a mentálisan sérült gyermekek számának növekedése. Az okok között a családi nevelés jellemző hibái - következtelenség, szigor és kényeztetés eltúlzása, követelések hiánya a gyermek felé, vagy ellenkező esetben: a gyermek képességeit meghaladó, magas mérce állítása, az ellenőrzés, odafigyelés hiánya – tapasztalhatóak. Gyakran találkozunk az idegrendszeri betegségük miatt rendszeresen gyógyszert fogyasztó kisgyermekkel.

Bántalmazás:

Jelei sokszor nem egyértelműek. Nehezíti a helyzetet, hogy a testi jelek hiánya nem zárja ki a bántalmazás lehetőségét (szexuális-, verbális bántalmazás nehezen felismerhető).

Csökkenést mutat a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma. 2013-ban mintegy 65 gyermek volt, 2017. évben 49 gyermek.

A gyermekek egészséges fejlődésének alapfeltétele az egészséges étkezés. A mélyszegénységben élő gyermekek közül otthon sokan nem jutnak megfelelő mennyiségű egészséges táplálékhoz. Ezért nagy jelentőségű az önkormányzati társulásban szervezett intézményekben történő közétkeztetés. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő bölcsődés, óvodás és általános iskolás gyermek térítésmentesen étkezhets. Valamennyi normatív támogatásra jogosult gyermekétkezési lehetősége biztosított volt.

A gyermekek védelmét szolgálják a

- pénzbeli és természetbeni ellátások: a szociálisan rászorulókat által igénybe a szociális ellátásokról szóló módosított 8/2017. (VII. 19.) önkormányzati rendelet
- gyermekjóléti alapellátások: a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat szervezi, a jelzőrendszeren keresztül érkezett vagy az önként jelentkezett kliensek részére nyújt szolgáltatást, közreműködik a védelemben vétel előkészítésében, folyamatában, felülvizsgálatában.

A gyermekvédelem középpontjában meghatározó szerepet betöltő jelzőrendszer áll. A családsegítő és gyermekjóléti szolgálat kiemelt feladata a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése, melyet a prevenció munkája első számú eszközének tekintünk. A veszélyeztetettség jelzésére épülő gyermekjóléti szolgáltatás hatékonyságát jelentősen befolyásolja a jelzőrendszer működésének minősége. A jelzőrendszer tagjainak együttműködése az esetek és a problémák mentén történik. Az összetétele sokszínű, minden olyan intézmény, hatóság, civil szervezet részt vesz benne, akik szakmai munkájuk során kapcsolatban állnak a gyermekekkel. Együttműködnek, egymást

kölcsönösen tájékoztatják. Jelenleg egy családgondozó látja el Ságváron, Somban és Nyimben a feladatokat.

Megoldott az óvodáskorú és az általános iskoláskorú gyermekek elhelyezése.

A gyermekek egészségügyi szűrése biztosított, részben a védőnői hálózaton keresztül, részben intézményhálózaton keresztül. A bölcsődékben, óvodákban, általános iskolában zajló szűrőprogramok rendszeresek, amelyeket korrekt tanácsadás egészít ki. A közoktatási intézményekben a tanórán kívüli tevékenységek jelentős része az egészség megőrzését, a betegségek megelőzését célozta.

A védőnőhöz családlátogatásai során a várandós kismamák, gyermekes anyukák fordulnak problémáikkal. Nagyon sokszor elég egy megerősítő beszélgetés ahhoz, hogy problémájukkal orvoshoz forduljanak. Az iskoláskorúaknál érzékszervi méréseket és egészségügyi ismeretterjesztést végeznek.

Krízishelyzet esetén a Családsegítő és gyermekjóléti szolgálat áll rendelkezésre.

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

A településen nincs védőnő, Nagyberényből látja el a feladatokat.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2017	n.a.	n.a.	-
2018	n.a.	n.a.	-
2019	n.a.	n.a.	-
2020	n.a.	n.a.	-
2021	n.a.	n.a.	-
2022	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás					
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2017	0	0	0	n.a.	n.a.
2018	0	0	0	n.a.	n.a.
2019	0	0	0	n.a.	n.a.
2020	0	0	0	n.a.	n.a.
2021	0	0	0	n.a.	n.a.
2022	0	0	0	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2017	n.a.	n.a.
2018	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.
2020	n.a.	n.a.
2021	n.a.	n.a.
2022	n.a.	n.a.

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyerekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2017	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2018	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2020	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2021	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2022	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

f) gyermekvédelem;

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások;

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei);

j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor:

A településen nincs hátrányos megkülönböztetés.

l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül:

A településen mindenki egyenlő bánásmódban részesül.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

Az integrált oktatást, különleges gondozást a gyermek életkorától és állapotától függően – a fogyatékossgot megállapító szakértői bizottság szakvéleményében foglaltak szerint – a korai fejlesztés és gondozás, a fejlesztő felkészítés, az óvodai nevelés, az iskolai nevelés és oktatás keretében szerveztük meg.

- a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekeken belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2017	n.a.	n.a.	n.a.
2018	n.a.	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.	n.a.
2020	n.a.	n.a.	n.a.
2021	n.a.	n.a.	n.a.
2022	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2017	n.a.	n.a.	n.a.
2018	n.a.	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.	n.a.
2020	n.a.	n.a.	n.a.
2021	n.a.	n.a.	n.a.
2022	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban

Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma (TS 096)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül (TS 097)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (TS 098)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanulók számához viszonyítva (TS 099)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma (TS 100)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül (TS 101)
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2017	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2018	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2020	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2021	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2022	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet

Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermek és nagykorúvá vált gyermek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermek és nagykorúvá vált gyermek száma (TS 113)
	fő	fő
2017	38	n.a.
2018	33	n.a.
2019	24	n.a.
2020	21	n.a.
2021	20	n.a.
2022	14	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai (A táblázat kitöltése és elemzése opcionális.)		
ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG		
Az óvoda telephelyeinek száma (db)	n.a.	
Hány településről járnak be a gyermekek (db)	n.a.	
Óvodai férőhelyek száma (fő)	n.a.	
Óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (db)	n.a.	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	n.a.	n.a.
A nyári óvoda-bezárás időtartama (nap)	n.a.	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	n.a.	n.a.
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	n.a.	n.a.
Gyógypedagógusok létszáma	n.a.	n.a.
Dajka/gondozónő	n.a.	n.a.
Kisegítő személyzet	n.a.	n.a.

Forrás: Önkormányzati, intézményi adatgyűjtés

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

Év	3-6 éves korú gyermek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermek száma az integráltan oktatott SNI gyermek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2017	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2018	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2020	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2021	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2022	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek

Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2017	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2018	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2020	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2021	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2022	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban

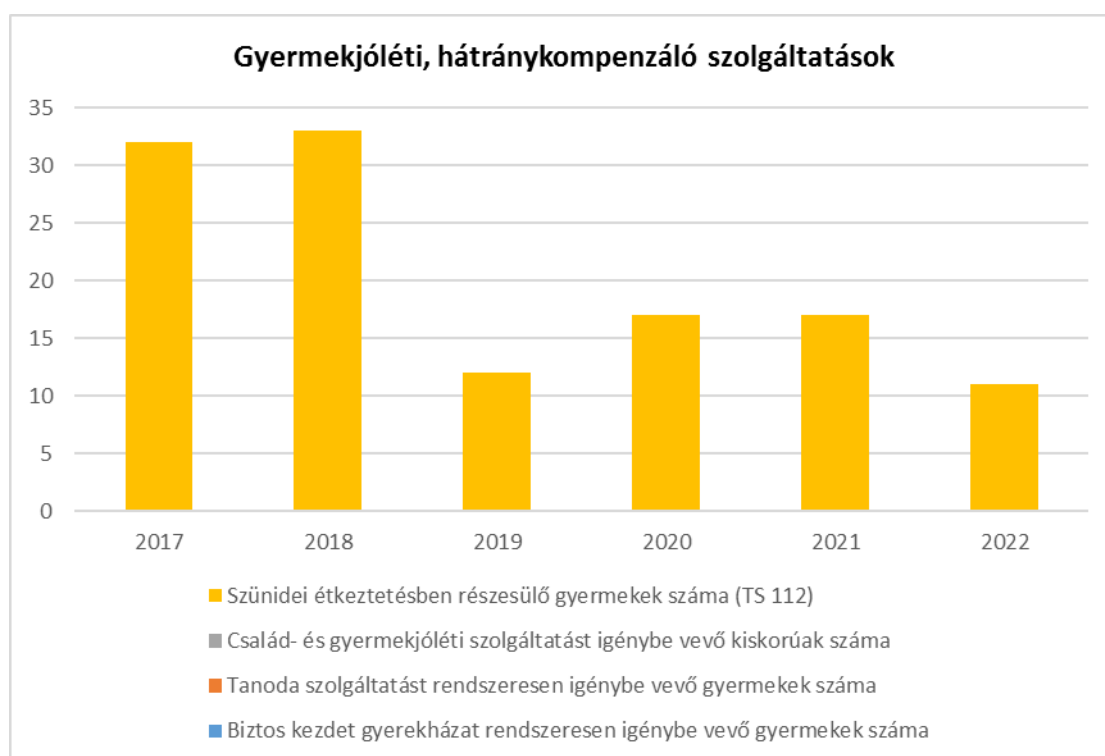
Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2017	n.a.
2018	n.a.
2019	n.a.
2020	n.a.
2021	n.a.
2022	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

- c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek: A településen nincs iskola.
- d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérése: A településen nincs iskola.
- e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.

4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2017	n.a.	n.a.	n.a.	32
2018	n.a.	n.a.	n.a.	33
2019	n.a.	n.a.	n.a.	12
2020	n.a.	n.a.	n.a.	17
2021	n.a.	n.a.	n.a.	17
2022	n.a.	n.a.	n.a.	11

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

Az Önkormányzattal szemben a közszolgáltatások nyújtása során hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt szankció megállapítására nem került sor.

Az Önkormányzat hozzájárul a gyermekekkel kapcsolatos költségekhez, illetve a gyermekek gondozásával kapcsolatos feladatokhoz. A helyi gyermekvédelmi rendszer sajátossága, hogy minden gyermek számára gondoskodást nyújt, ugyanakkor fokozott védelemben részesíti az arra rászorulókat. A különböző ágazatok együttműködnek és egymást segítik. Az egyes szolgáltatások, ellátások szociális rászorultság alapján, más ellátások ún. alanyi jogon járnak a gyermekek részére.

Egyre elterjedtebb, hogy maguk a köznevelési, gyermekjóléti intézmények adomány gyűjtési programokat szerveznek vagy részt vesznek adomány kiosztásában.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A család működését zavaró és akadályozó okok közül a családok anyagi, család széteséséből, a nevelés, gondozás, törődés, szeretet hiányából adódó veszélyeztetettség megemelkedett.	Szabadidős programok szervezése, biztonságos, kulturált színterek működtetése. A hátrányos helyzetű gyermekekkel és családjukkal foglalkozó szakemberek továbbképzése a hátrányos helyzetű gyermekek nevelését, személyiségfejlesztését, illetve a szülők eredményes bevonását segítő ismeretek elsajátítása és a kompetenciák fejlesztése érdekében.

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

Az Önkormányzat és annak intézményei a helyzetelemzés készítésének időpontjában csak kevés adattal rendelkeznek a problémák tekintetében.

A nem szerinti megosztásban a női munkanélküliek aránya a meghatározó.

Tapasztalataink szerint a nők között is kiemelten hátrányos helyzetben vannak

- a 45 év feletti nők a változó képzettségi követelmények,
- a pályakezdők a szakmai tapasztalat hiánya,
- a gyeseen lévő, illetve a kisgyermekes anyukák a munkából való kiesés miatt.

A veszélyeztetett korcsoportba tartozó nők foglalkoztatása különös figyelmet és támogatást igényel. Az anyagi kiszolgáltatottságukat fokozza, hogy sokan nem tudják felmutatni a nyugdíjjogosultsághoz szükséges ledolgozott munkaidőt.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A közösségi esélyegyenlőség akcióprogram céljai között szerepel a gazdasági és szociális szférában a nők és férfiak esélyegyenlőségének érvényesítése, valamint a munka és a családi élet összeegyeztetése mind a férfiak, mind a nők számára. Az Önkormányzat, mint munkáltató eleget tesz az egyenlő munkáért egyenlő bér követelményének.

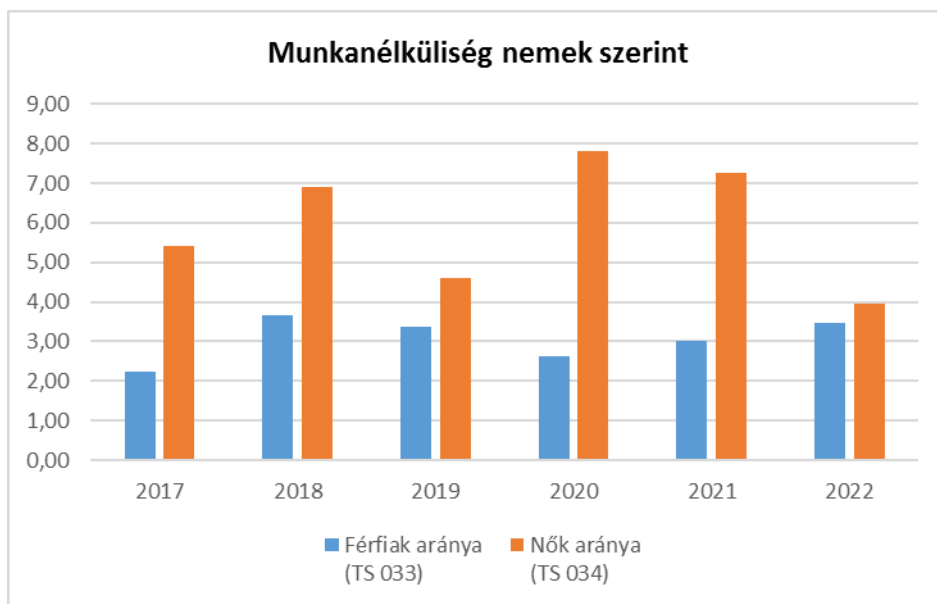
E célok megvalósulását példamutatásával tudja segíteni, hiszen szükséges az a tudatformálás és szemléletváltás, amely ezen a területen is biztosítja az esélyegyenlőséget.

Tapasztalataink szerint a gyermekvállalás, a munkahelytől való hosszabb idejű távolmaradás nagymértékben rontja a nők munkaerőpiacra való visszalépésének esélyeit. Olyan önkormányzati programokat szervezünk (nyelvtanfolyam, számítógépes tanfolyam), amely a GYES lejártát követően segíti a visszatérést.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2017	2,25	5,41	3,83%
2018	3,66	6,91	5,29%
2019	3,36	4,61	3,99%
2020	2,62	7,8	5,21%
2021	3	7,27	5,14%
2022	3,46	3,96	3,71%

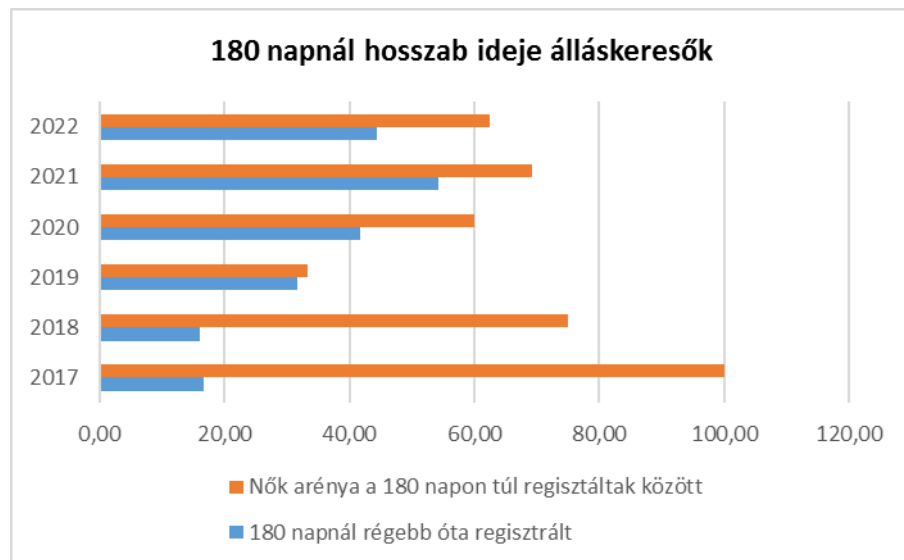
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők (a 3.2.3. táblával azonos)

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2017	16,67	100
2018	16	75
2019	31,58	33,33
2020	41,67	60
2021	54,17	69,23
2022	44,44	62,5

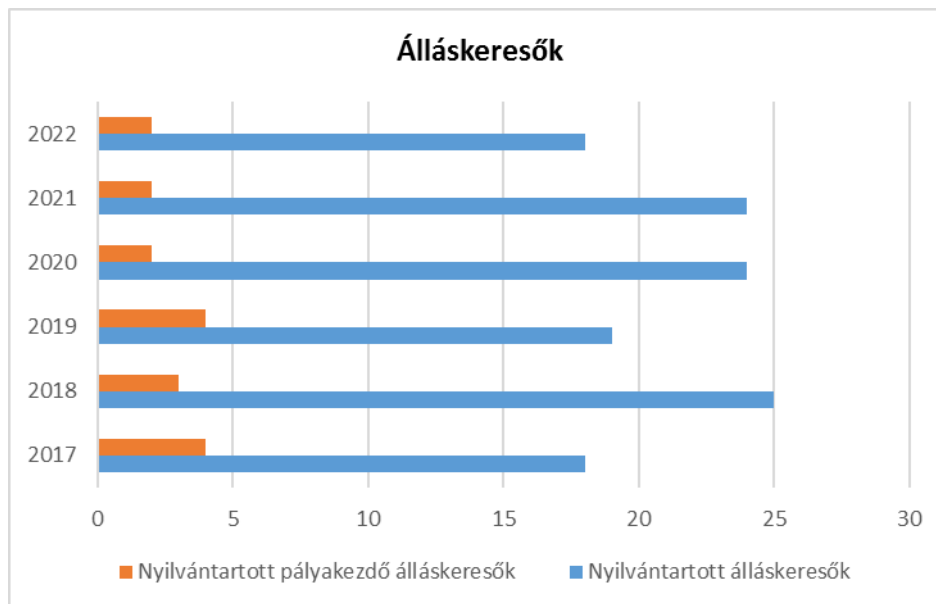
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő álláskereső száma
(a 3.2.6. táblával azonos)

Év	Nyilvántartott álláskereső száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskereső száma (TS 053)
	fő	Fő
2017	18	4
2018	25	3
2019	19	4
2020	24	2
2021	24	2
2022	18	2

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban:

40 év fölött mindkét nem képviselőjét nehéz képzésekre rábírní.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei:

Az alacsony iskolai végzettségű nők egyrészt a helyi közfoglalkoztatásban tudnak elhelyezkedni, másrészt a siófoki, illetve tabi üzemekben.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség):

Nem jellemző a településen.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

Ságváron bölcsőde és óvoda működik. Som településről Ságvárra járnak bölcsődébe és óvodába a gyerekek. A kisgyermeket nevelő nők és férfiak esélyeit a szolgáltatási hiányosságok alapvetően rontják. A kisgyermekesek munkaerő-piaci esélyeinek tekintetében elsődleges a bölcsődei férőhelyek száma. A bölcsőde 24, az óvoda 90 gyermek ellátását képes biztosítani. Mindemellet az látszik, hogy a 24 bölcsődés férőhely megfelel a jelenlegi igényeknek, időszakosan helyhiány mutatkozik.

Az 90 óvodai férőhely kevés az igényekhez képest.

A Balaton-part közelsége május-szeptember között lehetőséget biztosít szezonális munkákra, a helyi óvoda két hét tisztasági szünet kivételével egész nyáron biztosítja a gyermekek elhelyezését összevont csoportban. Szezonban könnyebb részmunkaidős állást vállalni, ám állandó jelleggel nehéz elhelyezkedni ilyen munkakörben. Hátrányos helyzetet teremt a már meglévő gyermek a nők munkavállalása szempontjából, mivel a munkaadók előnyben részesítik a még gyermektelen nőket.

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)

Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2017	n.a.	n.a.	-
2018	n.a.	n.a.	-
2019	n.a.	n.a.	-
2020	n.a.	n.a.	-
2021	n.a.	n.a.	-
2022	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. a.) számú táblázatból

Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2017	n.a.	n.a.
2018	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.
2020	n.a.	n.a.
2021	n.a.	n.a.
2022	n.a.	n.a.

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

5.2.2. b) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. b.) számú táblázatból

Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2017	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2018	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2020	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2021	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2022	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A családtervezés, anya- és gyermekgondozás a védőnői hálózat szakmai munkájában jelenik meg. Ennek során a szociálisan nehéz helyzetben élő várandós anya és gyermekekre fokozott figyelmet fordítanak. A leendő szülők számára a gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadását már várandós korban kezdik meg: tanfolyamok, beszélgetések, családlátogatások formájában. Segítséget nyújtanak a családi-, szociális juttatások megismerésében és a hozzá tartozó nyomtatványok kitöltésében. Családtervezéssel kapcsolatban a gyermekek felvilágosítására alapvetően az iskolában kerül sor.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

Jellemzően az erőszak jó része a családban marad, hiszen a nőket, illetve a családokat érő erőszakos cselekedetek nagy része ma még felderítetlen. A gyermekvédelmi, szociális szolgáltatások, a védőnői hálózat, a rendőri tevékenység eredményeként, a jelzőrendszerek alapján egyre több esetre derül fény, egyre többen tudják, hogy problémáikkal hova fordulhatnak segítségért.

A gyermekjóléti szolgálat a megelőzés érdekében:

- Jelzőrendszert működtet (óvónők, pedagógusok, védőnő, gyermekorvos, pszichológus, rendőrség stb.)
- Probléma feltárást végez, megoldási javaslatot tesz
- Szervezi az együttműködést, összehangolja a tevékenységeket.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaothton, családok átmeneti otthona)

Somban nincs ilyen lehetőség. Nágocson található anyaothton.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Az önkormányzat példamutatással hívja fel a figyelmet a nők társadalmi szerepvállalásának erősítésére. Önkormányzati képviselők körében 2 nő található, a közös hivatalban 12 dolgozóból 9 nő. Az óvodavezető szintén nő. A községben nincs olyan szervezet, amely a nők érdekvédelmére alakult volna.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A roma nők, a kisgyermeket nevelő, a sokgyermekes, vagy gyermeküket egyedül nevelő anyák, valamint a 45 év feletti nők különösen, többszörösen is hátrányos helyzetben vannak a munkaerőpiacon. Ennek oka egyebek között a magyar társadalom hagyományos családmodelljében keresendő: még ma is sokan vallják, hogy a nők helye a ház körül, a családban van, nem a munkaerőpiacon. Ezt a szemléletet tovább súlyosbítják a nőkkel kapcsolatos negatív sztereotípiák.

A munkanélküliség aránya körükben magasabb, ez ösztársadalmi probléma, amelyen komplex programokkal lehet enyhíteni.

Szakmai tapasztalataink szerint a gyermek születését követően az otthon maradó szülő magányosnak érzi magát. Hirtelen az eddigi aktív életéből minden háttérbe szorul, a megszokottól eltér, és fellép a félelem a „más”-tól. Ezért az Önkormányzat a közművelődés, a sport, a szabadidő eltöltésének terén olyan családbarát környezetet kíván teremteni, amely közösségi teret nyújt számukra is. Színvonalas programokat, rendezvényeket kínálnak mindazoknak, akik hasznosan kívánják eltölteni szabadidejüket. Helyi hagyományos programokat is szerveznek: kiállítások, játszóház, gyermek- és családi programok, tanfolyamok, bálók, ünnepi és művészeti események, nyugdíjas programok egyaránt megtalálhatók.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A GYÁS, GYES-ről való visszatérés a munkaerő piacra mérsékli a szegénység kialakulásának kockázatát.	Gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézmények működtetése.

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

Az időskorúak családi állapotára jellemző, hogy korban előrehaladva fokozatosan csökken a házások, és növekszik az özvegyek aránya.

A demográfiai folyamat jellemzőit az alábbiakban foglalhatjuk össze:

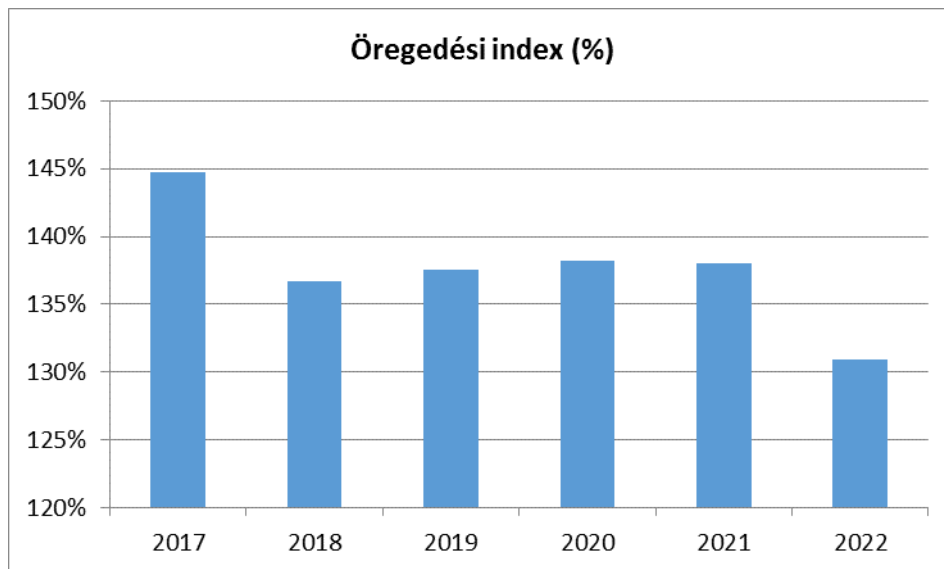
- növekszik az átlagéletkor,
- magasabb a középkorúak halandósága,
- nők hosszabb élettartama.

Az időskorban jellemző megbetegedések - a daganatok, keringési zavarok, szív- és érrend- szeri megbetegedések, ízületi problémák - mellett pszichés problémák is jelen vannak. Az idős ember egyedül marad, izolálódik, szellemi és fizikai aktivitása hanyatlak, önellátási képessége beszűkül. Ez nagyon sok embernél okoz pszichés megbetegedéseket. Különösen gyakori a depresszió és a demencia kialakulása. Jellemző, hogy a betegségek általában együttesen fordulnak elő, különösen 70 éves kor fölött jellemzőek a súlyos, krónikus megbetegedések és az előrehaladott demencia.

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2017	123	85	144,71%
2018	123	90	136,67%
2019	121	88	137,50%
2020	123	89	138,20%
2021	127	92	138,04%
2022	127	97	130,93%

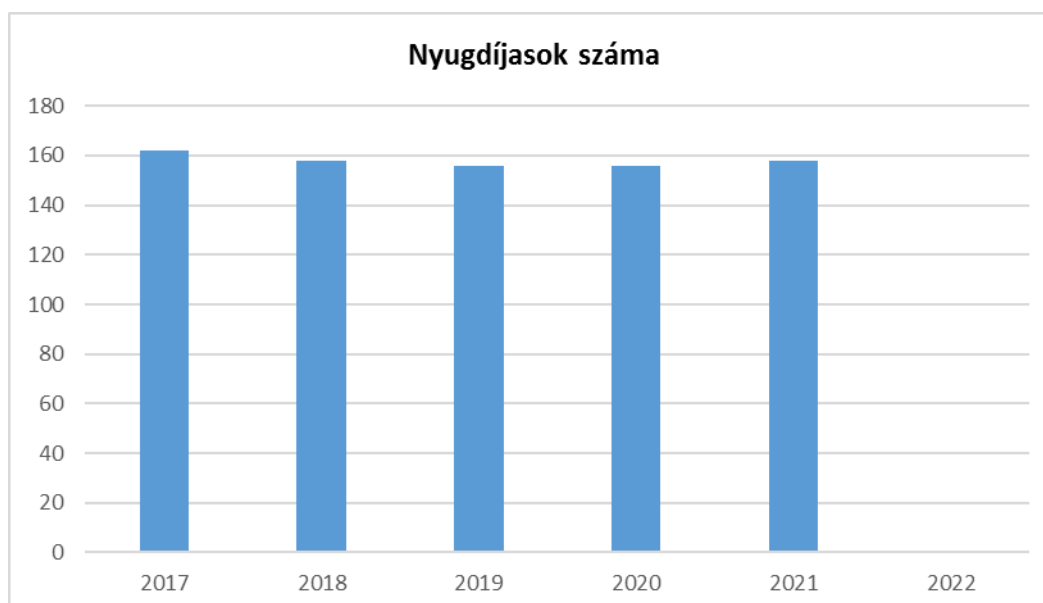
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

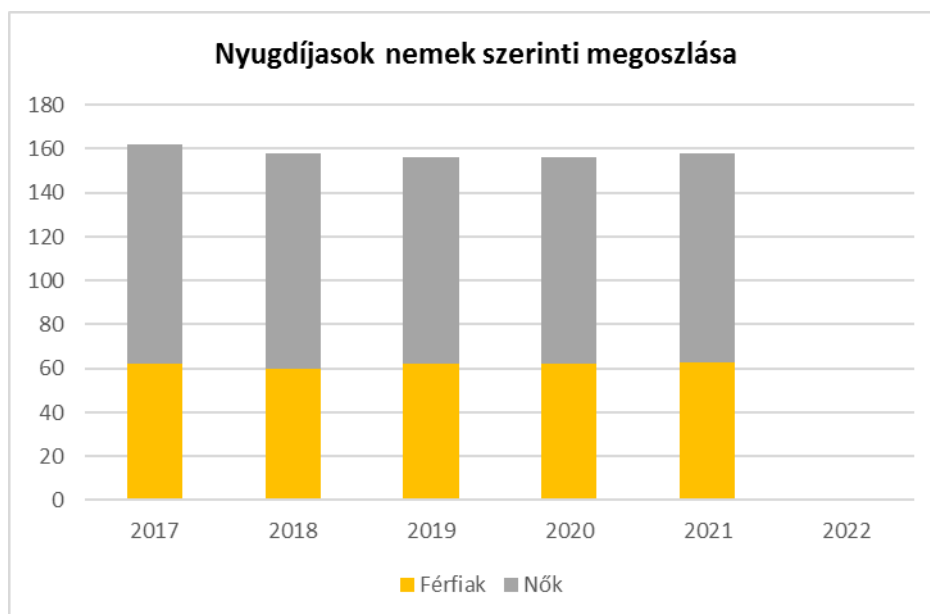

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2017	62	100	162
2018	60	98	158
2019	62	94	156
2020	62	94	156
2021	63	95	158
2022	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

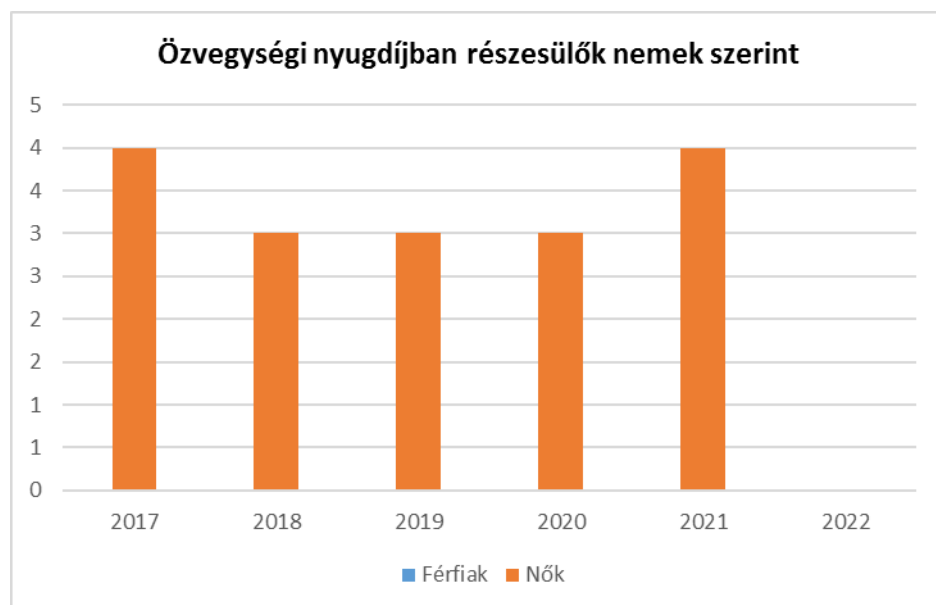
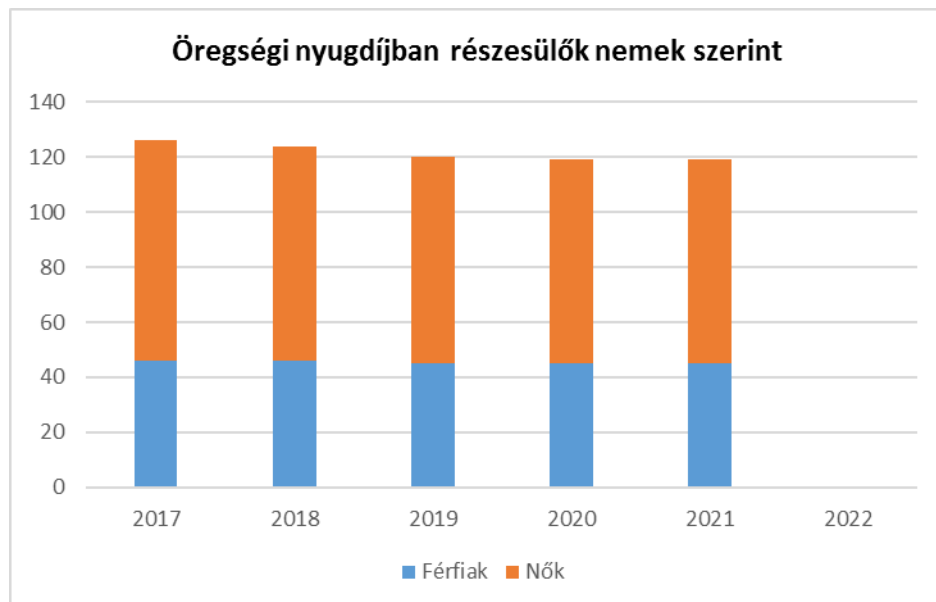
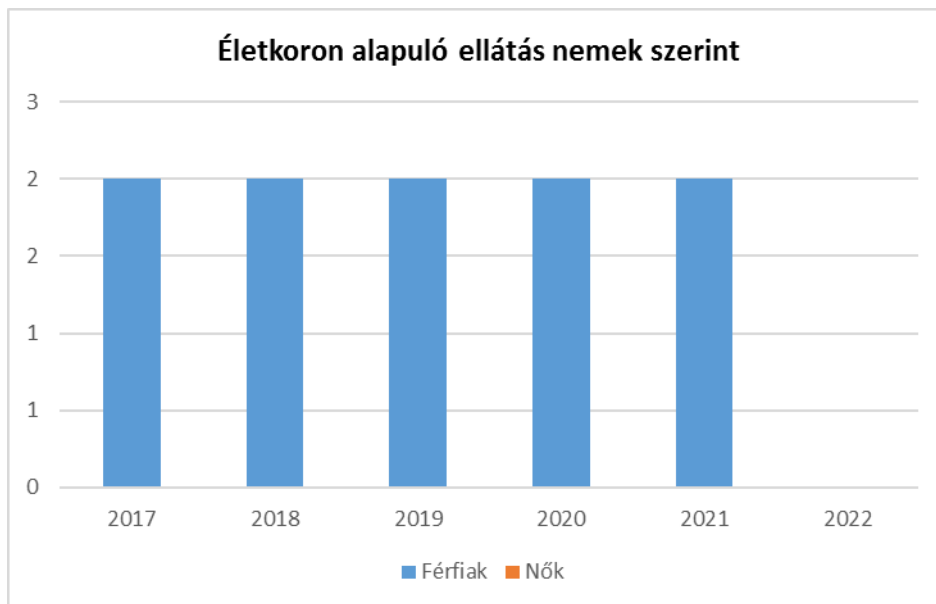

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások

Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2017	2	n.a.	46	80	n.a.	4	4
2018	2	n.a.	46	78	n.a.	3	4
2019	2	n.a.	45	75	n.a.	3	4
2020	2	n.a.	45	74	n.a.	3	3
2021	2	n.a.	45	74	n.a.	4	3
2022	0	n.a.	0	0	n.a.	0	3

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

Az idősek, nyugdíjasok jövedelmi helyzetére tekintettel az egészségesek szívesen végeznének jövedelemkiegészítő tevékenységet. Erre esély, a munkaerő-piacon nincs, kivétel, ha speciális tudással rendelkeznek.

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Fő összesen	18	25	19	24	24	17
41-45 év (TS 042)	Fő	3	1	2	4	0	2
	%	16,67%	4,00%	10,53%	16,67%	0,00%	11,76%
46-50 év (TS 043)	Fő	5	6	5	3	1	0
	%	27,78%	24,00%	26,32%	12,50%	4,17%	0,00%
51-55 év (TS 044)	Fő	0	3	2	3	3	1
	%	0,00%	12,00%	10,53%	12,50%	12,50%	5,88%
56-60 év (TS 045)	Fő	2	0	2	2	4	2
	%	11,11%	0,00%	10,53%	8,33%	16,67%	11,76%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	0	0	0	3	3	5
	%	0,00%	0,00%	0,00%	12,50%	12,50%	29,41%
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal							

b) **tevékeny idősor, élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen:** Valamennyi települési programban nemcsak résztvevőként, hanem tevékeny segítőként vannak jelen.

c) **hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén:** A településen nincs tudomásunk hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

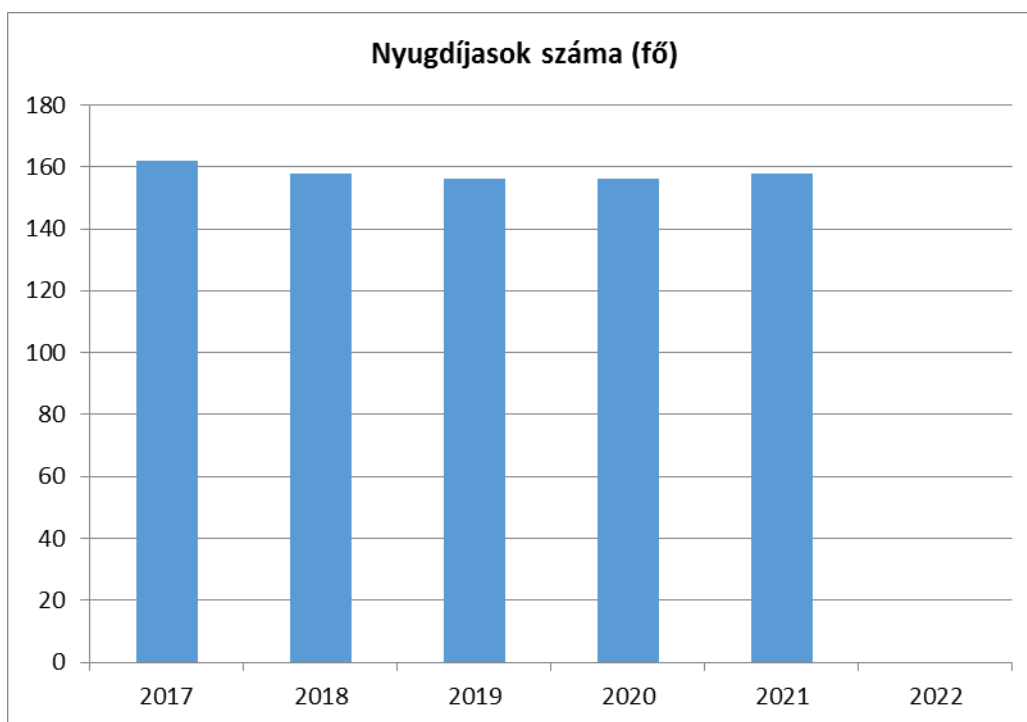
6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;

6.3. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma
(Megegyezik a 6.1.1-es táblázattal)

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2017	62	100	162
2018	60	98	158
2019	62	94	156
2020	62	94	156
2021	63	95	158
2022	n.a.	n.a.	n.a.

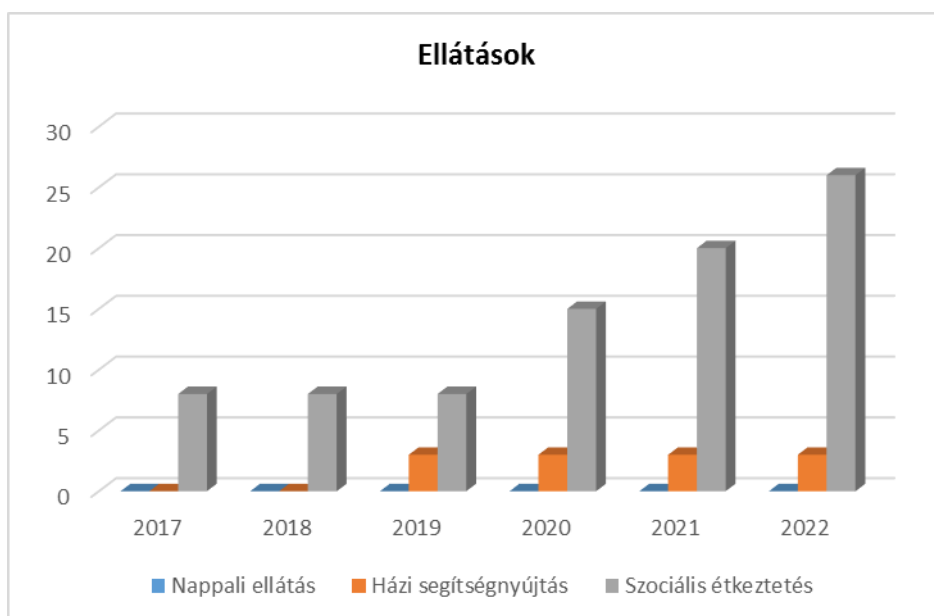
Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2017	123	n.a.	0	8
2018	123	n.a.	0	8
2019	121	n.a.	3	8
2020	123	n.a.	3	15
2021	127	n.a.	3	20
2022	127	n.a.	3	26

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

c) idősök informatikai jártassága: Az informatikai jártasságok elsajátításáról az önkormányzat nem rendelkezik információval.

d) a generációk közötti programok: Az önkormányzat által szervezett programokon a fiatal és idős korosztály közösen vesz részt.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Az **alábbi alapelvek** mentén állítottuk össze a helyi programot, az abban foglalt célokat és intézkedéseket:

- Az emberek a korral mindinkább különböznek egymástól, nincs ún. egységes öregedési minta, de kimondható, hogy van egészséges öregedés.

- Az idős emberek azért betegek, mert megbetegedtek, és nem azért, mert idősek.
- Az idősödéssel mindinkább az "öt I"-vel lehet számolni orvoslásban, ápolásban, gondozásban egyaránt. Ezek: Immobilitás (mozgásképtelenség), Instabilitás (állásképtelenség vagy probléma), Intellektuális hanyatlás és az Iatrogénia (az egészségügyi ártalmak Inkontinencia (vizelet-, széklettartási problémák)).

Az idősebbeknél a már említett változások és jellemzőik miatt a velük való stratégiák speciálisak, körültekintő és gondos munkát igényelnek, személyre szabottan, a kapacitást figyelembe véve és mégis hatékonyan.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Gyakran válnak áldozattá.	Idősek személyes környezetének, otthonának védelmét szolgáló intézkedések bővítése.

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

A 2001. évi népszámlálás adatai szerint 577 ezer fogyatékkal élő ember van Magyarországon, a népesség 5,7 százaléka. A népesség fogyatékoságtípus szerinti megoszlása: mozgáskorlátozottak aránya 43,6 %, látássérült 14,4 %, értelmi fogyatékos 9,9 %, hallássérült 10,5 %, egyéb 21,6 %. A fogyatékos népességen belül továbbra is a mozgássérülteké a legnépesebb csoport. Jelentősen emelkedett az egyéb, pontosan meg nem határozott fogyatékoságban szenvedők aránya.

7.1 A településen fogyatékosággal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A fogyatékkal élőkre vonatkozóan nem állnak rendelkezésre értékelhető statisztikai adatok, amelyek alapján pontos képet lehetne alkotni a fogyatékkal élők lakhatási, egészségügyi, foglalkoztatási helyzetéről.

A fogyatékkal élő emberek és családjaik a legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják. Feladatunk olyan környezet teremtése, működtetése, hogy egyenlő esélyekkel érvényesülhessenek a mindennapi életünk során a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkalehetőségek, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is.

A célcsoport részére szervezett ellátásokat, szolgáltatásokat, az egyes intézkedéseket az egyéni szükségletek alapján tervezzük.

Tapasztalataink szerint elhelyezkedésük során számos akadállyal kell megküzdeni. A munkáltató előítélete mellett a közlekedés eszközök használata is nehezíti helyzetüket. A fogyatékosok

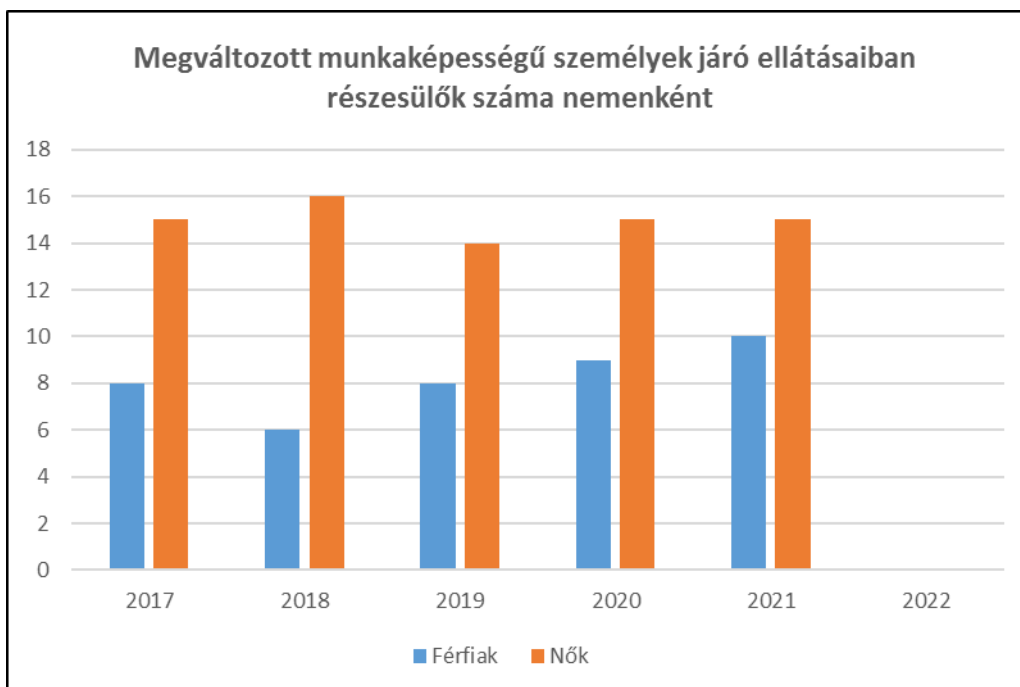
körében a foglalkoztatottsági arány meghatározásánál a 2001. évi népszámlálás adataiból tudunk kiindulni, mely 9%.

A fogyatékos személyek elszigeteltek a társadalomban, így családjaik is jobban elkülönülnek a környezetüktől, ami értelmi fogyatékoság esetén még jelentősebb.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként

Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2017	8	15	23
2018	6	16	22
2019	8	14	22
2020	9	15	24
2021	10	15	25
2022	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma	
Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2017	n.a.
2018	n.a.
2019	n.a.
2020	n.a.
2021	n.a.
2022	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

- a) fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;**
- b) munkavállalást segítő lehetőségek;**
- c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén:** Erről nincs információja az önkormányzatnak.
- d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok:** Az étkeztetés, házi segítségnyújtás és családsegítés, nappali ellátás működik a fogyatékkal élők esetében is, amennyiben azt igénylik.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A szociális ellátásokat igénybevevők között nagy valószínűséggel jelen vannak fogyatékos személyek is, nyilvántartott adattal azonban csak az alanyi jogon közgyógyellátásban részesülők (2011. évben 1 fő), súlyos fogyatékos hozzátartozó ápolása címén (2011. évben 1 fő), részesülőre vonatkozóan rendelkezünk. Így összesen 1 értelmi sérültről tudunk.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

A hatályos jogszabályoknak megfelelően új beruházás, felújítás akadálymentesített környezet biztosításával történik. Az akadálymentes intézmények száma, minden területen a jogszabályi előírásnak megfelel. Az Önkormányzat tulajdonában lévő járdák, zöldterületek, játszóterek felújítása során gondoskodunk a hozzáférés akadálymentességének biztosításáról.

- a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése:** A jogosultságot a szakorvos állapítja meg. Betegség típusonként az ország adott területén van lehetőség egészségügyi rehabilitációs ellátásra.
- b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége:** A közszolgáltatást nyújtó intézmények akadálymentesítése folyamatos. Az egészségügyi, szociális szolgáltatások, a kulturális programokhoz történő fizikai akadálymentesített helyszínen érhetőek el. Ma már kötelezően, jogszabályban előírt az

akadálymentesítettség, amelynek betartatása az építésügyi hatóság feladata. Alapelv, hogy a településfejlesztési tervekben és más településfejlesztési dokumentációkban általános elvárásaként jelenik meg az egyenlő esélyű hozzáférés szempontrendszere.

- c) **közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;**
- d) **munkahelyek akadálymentesítettsége:** Az Önkormányzat földszintes és akadálymentesített.
- e) **közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;**
- f) **fogyatékossgal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékossgal élő személyek nappali intézménye, stb.);**
- g) **előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások):** Erről nincs információja az önkormányzatnak.

7.4. Fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

A település nem rendelkezik nyilvántartással a fogyatékossgal élőkről.

7.5 A fogyatékossgal élők helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A település nem rendelkezik nyilvántartással a fogyatékossgal élőkről.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékossgal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az elszigetelten élő, fogyatékossgal élőknek vagy fogyatékossgal élő gyermeket nevelő szülőknek vagy fogyatékossgat ápoló családtagnak kapcsolatteremtésre, önszolgáltató csoportok szervezésére, a fórumokba való bekapcsolódásra kevés lehetősége van.	A kommunikáció színtere az internet világa, amely a felhasználók otthonába hozhatják a közösséget. Lehetőségek: közterületen térítésmentes WIFI szolgáltatás, képzések szervezése, olyan támogatások bevezetése, amely az internethez való hozzáférést segíti.

Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Megfelelő infrastruktúra kiépítése a hátrányos helyzetű csoportok integrációjára érdekében	Többfunkciós közösségi tér kialakításával megfelelő helyszín biztosítása a különböző célcsoportok felzárkóztatásával kapcsolatos programok, események, csoportfoglalkozások megteremtéséhez, valahová tartozás érzése, közösségi tevékenységekben való részvétel.

--	--

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

Településünkben a civil szervezetek aktív tevékenységet folytatnak. A helyi lakosság nagy számban vesz részt a civil szervezetek programjain. Az Önkormányzat helyi rendeletben meghatározottak szerint pályázati úton támogatja a szervezeteket, azok rendezvényeit.

A civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége lefedi a hátrányos helyzetű gyermekek oktatásának, tehetségfejlesztésének, rehabilitációjának támogatásától kezdve az időkorúak kulturálódásáig, a hagyományörzésen át a lakosság egészségi állapotának fejlesztéséig az alapvető közszolgáltatások (oktatás, egészségügy, szociális szolgáltatások, kultúra, művelődés, közrend, közbiztonság) ágazataiban lehetséges esélyegyenlőséget támogató szolgáltatások körét.

- a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma);**
- b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása;**
- c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása;**
- d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége: Nem jellemző a településen.**
- e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége;**
- f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában:**

A helyi vállalkozások nem vállalnak szerepet benne.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

A helyzetelemzés előkészítésben részt vettek a községben dolgozó szociális, egészségügyi, gyermekjóléti szakemberek. Módszere az online kapcsolattartás az egyes esélyegyenlőségi csoportokkal kapcsolatos problémák feltárására, majd program tervezet véleményezésére koncentrált. A tervezet az Önkormányzat honlapján (www.som.hu) közzétételre kerül, így állampolgárok is véleményt mondhattak. A honlapon az elfogadott dokumentum hozzáférhető lesz, amely alapján az esélyegyenlőség folyamatokat, intézkedéseket megismerik és így biztosított lesz a megvalósítás folyamatos ellenőrzése.

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába:

Eszközök: Meghívó elküldése, közös megbeszélés, HEP fórum.

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.

c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települési önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenti.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

Az intézkedési terv a megjelölt hátrányos helyzetű csoportokra irányul, akik számára a sikeres élet és társadalmi integráció esélye a hátrányaikat kompenzáló esélyegyenlőségi intézkedésekkel valósul meg. Az intézkedési terv olyan beavatkozásokat fogalmaz meg, amelyek a helyzetértékelésben felvetett problémákra nyújtanak megoldást.

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	A szegénység megelőzése, hatásának mérséklése.	Helyi foglalkoztatási eszközök alkalmazása.
Gyermekek	Veszélyeztetettség tényezők kialakulásának megelőzése, hatásuk enyhítése.	Programok szervezése, szakemberek képzése.
Idősek	Gyakran válnak áldozattá.	Tájékoztatás és megelőzés.
Nők	Tartós munkanélküliség arányának csökkentése.	Képzési programok körének szélesítése.
Fogyatékkal élők	Az elszigeteltség hatásának enyhítése.	A kommunikáció színterének bővítése, elérhetővé tétele.
<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás</i>	Megfelelő infrastruktúra kiépítése a hátrányos helyzetű csoportok integrációja érdekében	Többfunkciós közösségi színtér kialakítása a településen

Jövőképünk

Az Önkormányzat legfontosabb célja a községben élő állampolgárok jólétének biztosítása, életminőségének folyamatos javítása, olyan támogatói környezet működtetésével, amely

- erősíti a közösséghez és a lakóhelyhez kötődést, a lokálpatriotizmus, a társadalmi szolidaritást,
- kiemelt figyelmet, ha kell pozitív diszkriminációt alkalmaz a veszélyeztetett célcsoportok számára,
- tudatos és partnerségen alapuló intézkedései hatására a hátrányos helyzetű csoportok felzárkózási esélyei, életminőségük és életük önálló irányításának lehetősége javul.

Az intézkedési területek részletes kifejtése (*intézkedésenként, kitöltése javasolt, opcionális*)

A	Intézkedés címe:	
B	Feltárt probléma megnevezése	
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	
G	Az intézkedés felelőse	
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	

L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	
---	---	--

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége												
1	A tartós munkanélküliség csökkentése	a szegénység oka és következménye a tartós munkanélküliség, számuk nem csökken	a munkanélküliek számának csökkentése	Munkaügyi központ beszámolója, közmunka program	Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia	köz munkaprogram további szervezése	polgármester, Munkaügyi Központ	2025. 12. 31. (szerda)	közfoglalkoztatottak számának növekedése	pályázatok	Hosszútávú	Nem releváns.
II. A gyermekek esélyegyenlősége												
1	A családszerkezet helyreállítása és a családi értékek megóvása	A család működését zavaró és akadályozó okok közül a családok anyagi, család széteséséből, a nevelés, gondozás, törődés, szeretet hiányából veszélyeztetettség megemelkedett	családi programok számának növelése	családvédelmi beszámoló	„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia	szabadidős programok szervezése, biztonságos, kulturált színterek működtetése, szakemberek továbbképzése	polgármester, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, civil szervezetek	2025. 12. 31. (szerda)	a szabadidős programok számának növekedésével a gyermekek egyre több ismeretet sajátítanak el	pályázatok, humán	Hosszútávú	Nem releváns.
III. A nők esélyegyenlősége												
1	A GYÁS-ról, GYES-ről visszatérő nők elhelyezkedésének segítése	a közlekedés nehézkes a szomszédos településen működő intézményekhez	az önkormányzat biztosítson buszt a gyerekek bölcsődébe, óvodába, iskolába, járásához	Munkaügyi központ beszámolója	Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia	pályázatok folyamatos figyelemmel kísérése	polgármester, jegyző	2025. 12. 31. (szerda)	csökken a hiányszámok (bölcsőde, óvoda, iskola)	pályázatok	Hosszútávú	Nem releváns.
IV. Az idősek esélyegyenlősége												
1	Az idősek kiszolgáltatottságának csökkentése	gyakran válnak áldozattá	az idősek megismertetése a veszélyforrásokkal	Családvédelmi beszámoló	Idősügyi Nemzeti Stratégia	az idős lakosság figyelmének felhívása a saját és vagyontárgyainak védelmére szükséges lépésekre, döntésekre,	körzeti megbízott, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat	2025. 12. 31. (szerda)	csökken az idősek sérelmére elkövetett bűncselekmények száma	pályázatok	Hosszútávú	Nem releváns.

						lehetőségekre							
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége													
1	Az elszigeteltség hatásának enyhítése	A kommunikációs színterének bővítése	a fogyatékkal élők és családtagjainak megismertetése a lehetőségeikkel, tájékoztatás elérhetővé tétele	Családvédelmi beszámoló	Országos Fogyatékosügyi Program	a fogyatékkal élők és családtagjaik részére információ nyújtás, tájékoztatás, segítő beszélgetések	Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, házi orvos	2025. 12. 31. (szerda)	csökken a fogyatékkal élők és családtagjaik elszigetelődése	pályázatok	Hosszútávú	Nem releváns	

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2 A megvalósítás folyamata

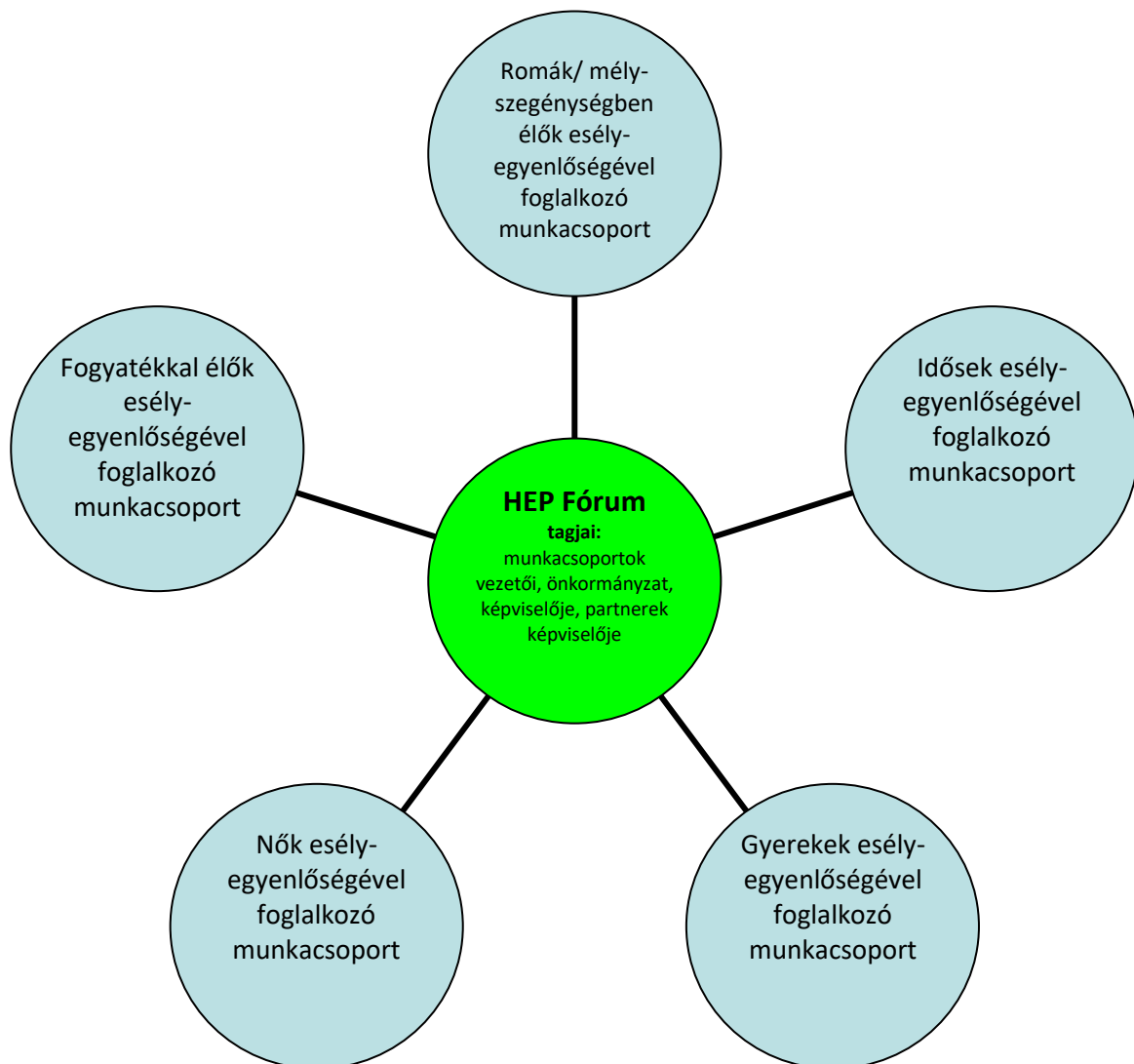
A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. A célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása

- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakíthatunk 2 ezer fő feletti településeken (opcionális) az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább két évente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnereket képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
 - Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.

- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a **HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. Som község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitátást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Som Község Önkormányzatának Képviselő-testülete a hatályos „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” című dokumentum alapján átdolgozott, a módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és a számú önkormányzati határozatával elfogadta.

Som, 2023.....

Aláírás

